

Informacija o zaključivanju Ugovora o grantu sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) za potrebe finansiranja Projekta unapređenja energetske efikasnosti u objektima obrazovanja u Crnoj Gori

Vlada Crne Gore je, Zaključkom br. 10-430/24-4737/2, od 28. avgusta 2024. godine, usvojila Informaciju o polaznim osnovama za zaključivanje Ugovora o kreditu sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) za potrebe finansiranja Projekta unapređenja energetske efikasnosti u objektima obrazovanja u Crnoj Gori za 24 objekta. Ministarstvo finansija je 5. novembra 2024. godine zaključilo Ugovor o kreditu sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) za potrebe finansiranja Projekta unapređenja energetske efikasnosti u objektima obrazovanja u Crnoj Gori za 24 objekta.

Država je zatražila pomoć u finansiranju dijela Projekta koji je osmišljen da pomogne Državi u sprovođenju mjera energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije u 24 objekta obrazovanja i vaspitanja u Crnoj Gori.

U skladu s članom 20 Sporazuma o osnivanju Banke, Banka je osnovala Evropski zajednički fond za Zapadni Balkan fond s više donatora u okviru Investicionog okvira za Zapadni Balkan.

U skladu sa Sporazumom o doprinosu s referentnim brojem IPA III/2022/439-288, Evropska unija („EU“) je pristala da doprinese proširenju Regionalnog programa energetske efikasnosti za Zapadni Balkan („REEP“) (WB-IG06-REG-ENE-01) putem Fonda, u skladu s uslovima i odredbama Opštih uslova Fonda.

Banka je stavila na raspolaganje sredstva tehničke saradnje koja su obezbijedili donatori u obliku bespovratnih sredstava za finansiranje pripreme studije izvodljivosti energetske efikasnosti u iznosu do 50.000 EUR (pedeset hiljada eura), a Banka namjerava da stavi na raspolaganje sredstva tehničke pomoći koja obezbjeđuju donatori, u obliku bespovratnih sredstava za finansiranje: (i) podrške pri javnoj nabavci za izbor konsultanta jedinice za implementaciju projekta u iznosu do 25.000 EUR (dvadeset pet hiljada eura) i (ii) razvoja programa za podizanje svijesti i prevenciju rodno zasnovanog nasilja i uznemiravanja (GVBH) u iznosu do 100.000 EUR (sto hiljada eura), pod uslovima i odredbama jednog ili više ugovora o tehničkoj pomoći koji će biti sklopljeni između Banke i Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija.

U skladu s odredbama i uslovima Opštih uslova Fonda, Banka je saglasna da Državi odobriti bespovratna sredstva u iznosu koji ne prelazi 4 000 000 EUR (četiri miliona eura) iz sredstava za proširenje Fonda, podložno uslovima i pod uslovima utvrđenim u ovom Ugovoru, za nabavku određene robe, radova i usluga u vezi s Projektom.

Za potrebe Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, EBRD banka je izradila studiju izvodljivosti za Projekta unapređenja energetske efikasnosti u objektima obrazovanja u Crnoj Gori za 24 objekta.

Za 24 objekta sačinjen je i energetska audit (Energy Audit Reports in Educational Buildings in Montenegro) u kojem je dat pregled trenutnog stanja zgrada, prikazana ukupna potrošnja energije, kao i predložene mjere za poboljšanje energetske efikasnosti u ovim zgradama, sa ciljem smanjenja potrošnje energije, emisije CO₂, poboljšanja operativnih troškova i uštede energije, kao i poboljšanja nivoa komfora i strukturne sigurnosti zgrada.

Osim ako Banka drugačije ne odredi, nabavka svih stavki finansiranih grantom biće regulisana Pravilima o nabavkama EBRD-a. Stavke finansirane grantom će se nabavljati putem otvorenog tendera, kako je navedeno u Članu 3 Odeljka III Pravila o nabavkama EBRD-a.

nacrta:14.11.2024.

Datum

Podložno izmjenama

(Operativni broj 54660)

UGOVOR O DODJELI BESPOVRATNIH SREDSTAVA

(Projekat energetske efikasnosti obrazovnih ustanova)

između

CRNE GORE

i

**EVROPSKE BANKE
ZA OBNOVU I RAZVOJ**

u odnosu na investiciona bespovratna sredstva
Regionalnog programa energetske efikasnosti za Zapadni Balkan (REEP)

Datum [___] 2024

SADRŽAJ

ČLAN I – DEFINICIJE I TUMAČENJE	2
Stav 1.01. Definicije.....	2
Stav 1.02. Tumačenje	5
ČLAN II – FINANSIRANJE BESPOVRATNIM SREDSTVIMA.....	6
Stav 2.01. Iznos, valuta i namjena.....	6
Stav 2.02. Isplate	6
Stav 2.03. Preraspodjela	9
Stav 2.04. Otkazivanje od strane Države.....	9
Stav 2.05. Plaćanja	9
ČLAN III - IZVRŠENJE PROJEKTA	10
Stav 3.01. Saradnja i informacije	10
Stav 3.02. Odgovornosti koje se odnose na izvršenje projekta	10
Stav 3.03. Usklađenost s politikom životne sredine i socijalnom politikom.....	11
Stav 3.04. Obaveze podrške Države.....	11
Stav 3.05. Jedinica za implementaciju projekta	11
Stav 3.06. Nabavka.....	11
Stav 3.07 Projektna evidencija i izvještaji; Pregledi	12
ČLAN IV – FINANSIJSKI I OPERATIVNI SPORAZUMI.....	13
Stav 4.01. Finansijska evidencija i izvještaji.....	13
Stav 4.02. Porezi.....	13
Stav 4.03. Vidljivost.....	14
Stav 4.04. Prevara i korupcija.....	14
Stav 4.05. Pružanje informacija.....	14
Stav 4.06. Inspekcija i revizija	15
Stav 4.07. Ostali afirmativni projektni sporazumi.....	15
Stav 4.08. Sankcije	16
Stav 4.09. Dodatne izjave.....	16
ČLAN V - OBUSTAVA I OTKAZIVANJE; POVRAĆAJ	17
Stav 5.01. Obustava.....	17
Stav 5.02. Otkazivanje od strane Banke.....	18
Stav 5.03. Obaveze Države	19
Stav 5.04. Slučajevi povraćaja sredstava.....	19
Stav 5.05. Povraćaj sredstava od strane krajnjeg korisnika.....	20
ČLAN VI – SPROVODIVOST, RJEŠAVANJE SPOROVA.....	21
Stav 6.01. Sprovodivost.....	21
Stav 6.02. Neuspjeh u ostvarivanju prava	21
Stav 6.03. Rješavanje sporova.....	21
ČLAN VII – STUPANJE NA SNAGU; RASKID UGOVORA	21
Stav 7.01. Datum stupanja na snagu.....	21
Stav 7.02. Uslovi koji prethode stupanju na snagu.....	22
Stav 7.03. Uslovi koji prethode prvoj Isplati.....	22
Stav 7.04. Raskid zbog nestupanja na snagu	22
Stav 7.05. Raskid ugovora zbog izvršenja.....	23

ČLAN VIII - RAZNO.....	23
Stav 8.01. Obavještenja.....	23
Stav 8.02. Ovlašćenje za djelovanje.....	24
Stav 8.03. Izmjene i dopune.....	25
Stav 8.04. Engleski jezik.....	25
Stav 8.05. Obeštećenje.....	25
Stav 8.06. Prenos prava.....	26
Stav 8.07. Prava, pravna sredstva i odricanja.....	26
Stav 8.08. Objavljivanje informacija.....	26
Stav 8.09. Primjerci ugovora.....	27
Stav 8.10. Odgovornost ulagača Fonda.....	27
PRILOG 1 – STAVKE FINANSIRANE BESPOVRATNIM SREDSTVIMA.....	1
PRILOG 1 - OBRAZAC ZAHTJEVA ZA ISPLATU.....	1
PRILOG 2 - OBRAZAC DOPISA KOJIM SE IMENUJU OVLAŠĆENI POTPISNICI.....	1

UGOVOR O DODJELI BESPOVRATNIH SREDSTAVA

UGOVOR od [] 2024. godine između **CRNE GORE** („Država”) i **EVROPSKE BANKE ZA OBNOVU I RAZVOJ** („Banka“ ili „EBRD“).

PREAMBULA**S OBZIROM NA TO DA:**

- (A) EBRD je međunarodna finansijska institucija osnovana prema međunarodnom pravu u skladu sa Sporazumom o osnivanju Evropske banke za obnovu i razvoj („Sporazum o osnivanju banke“) od 29. maja 1990. godine.
- (B) Država je zatražila pomoć u finansiranju dijela Projekta (kako je definisano u daljem tekstu), koji je osmišljen da pomogne Državi u sprovođenju mjera energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije u dvadeset tri (23) škole i zgrade vrtića i u jednom (1) studentskom domu u Crnoj Gori („Obrazovne ustanove“).
- (C) Banka je zaključila ugovor datiran o kreditu [] 2024 s Državom u svojstvu zajmoprimca, prema kojem bi Banka kao zajmodavac dala kredit u iznosu do 20.000.000 EUR (dvadeset miliona eura) za finansiranje dijela Projekta, kako je opisano u Prilogu 1 („Projekat“), u skladu s uslovima navedenim u ugovoru o kreditu koji se može povremeno mijenjati i dopunjavati („Ugovor o kreditu“).
- (D) U skladu s članom 20 Sporazuma o osnivanju Banke, Banka je osnovala Evropski zajednički fond za Zapadni Balkan („Fond“), fond s više donatora u okviru Investicionog okvira za Zapadni Balkan. Fondom se upravlja i administrira u skladu s Opštim uslovima od 7. novembra 2006. godine, koji se mogu povremeno mijenjati i dopunjavati („Opšti uslovi Fonda“).
- (E) U skladu sa Sporazumom o doprinosu s referentnim brojem IPA III/2022/439-288, Evropska unija („EU“) je pristala da doprinese proširenju Regionalnog programa energetske efikasnosti za Zapadni Balkan („REEP“) (WB-IG06-REG-ENE-01) putem Fonda, u skladu s uslovima i odredbama Opštih uslova Fonda.
- (F) Banka je stavila na raspolaganje sredstva tehničke saradnje koja je obezbijedio austrijski DRIVE fond u obliku bespovratnih sredstava za finansiranje izrade studije izvodljivosti energetske efikasnosti u iznosu do 50.000 EUR (pedeset hiljada eura) („TC 1“) i Banka namjerava da stavi na raspolaganje sredstva tehničke saradnje obezbijedena od strane donatora u obliku bespovratnih sredstava za finansiranje (i) podrške pri nabavci za izbor konsultanta jedinice za implementaciju projekta u iznosu do 25.000 EUR (dvadeset pet hiljada eura), finansirano od strane Specijalnog akcionarskog fonda EBRD-a („TC 2“) i (ii) razvoja programa za podizanje svijesti i prevenciju rodno zasnovanog nasilja i uznemiravanja (RZNU) u iznosu do 100.000 EUR (sto hiljada eura), finansirano od strane Specijalnog akcionarskog fonda za rodnu ravnopravnost i ekonomsku inkluziju EBRD-a („TC 3“, i TC 1, TC 2 i TC 3 zajednički se nazivaju „TC“), u skladu sa uslovima i odredbama jednog ili više ugovora o tehničkoj saradnji koji će biti zaključeni između Banke i Zajmoprimca („TC Ugovori“).

(G)U skladu s odredbama i uslovima Opštih uslova Fonda, Banka je saglasna da Državi odobriti bespovratna sredstva u iznosu koji ne prelazi 4 000 000 EUR (četiri miliona eura) iz sredstava za proširenje Fonda, podložno uslovima i pod uslovima utvrđenim u ovom Ugovoru, za nabavku određene robe, radova i usluga u vezi s Projektom.

NA OSNOVU TOGA, Ugovorne strane su saglasne kako slijedi:

ČLAN I – DEFINICIJE I TUMAČENJE

Stav 1.01. Definicije

Riječi i izrazi napisani velikim početnim slovom u ovom Ugovoru (uključujući Preambulu, Priloge i Prikaze), ali ovdje nisu definisani, imaće isto značenje koje im se pripisuje u Ugovoru o kreditu i/ili u Standardnim uslovima i odredbama (uključujući slučajeve kada su uslovi definisani u Standardnim uslovima i odredbama izmijenjeni u Ugovoru o kreditu) kada se koriste u ovom Ugovoru.

Gdje god se koriste u ovom Ugovoru (uključujući Preambulu, Priloge i Prikaze), osim ako kontekst ne zahtijeva drugačije, sljedeći pojmovi imaju sljedeća značenja:

„Sporazum o osnivanju Banke“	ima značenje koje mu se pripisuje u uvodnoj izjavi A.
„ClientNet“	je online portal Banke za prenos dokumenata i informacija između Banke i njenih klijenata i bilo koji zamjensku internet stranicu o kojoj Banka može povremeno obavijestiti Državu.
„Ugovori“	su ugovori koji su na snazi ili će biti sklopljeni između Države i bilo kojeg Izvođača radova, u obliku i sadržaju koji su zadovoljavajuću za Banku, u vezi s nabavkom robe, radova i povezanih usluga za Projekt, uključujući Stavke finansirane bespovratnim sredstvima, a koji će se u cjelosti ili djelimično finansirati sredstvima Finansiranja bespovratnim sredstvima.
„Izvođači radova“	su izvođači radova sa dobrom reputacijom i ugledom koje Država angažuje u vezi s nabavkom robe, radova i povezanih usluga za Projekat, uključujući stavke finansirane bespovratnim sredstvima, pri čemu se svaki takav izvođač bira u skladu sa stavom 3.06 (<i>Nabavka</i>).
„Konsultant(i)“	je konsultant (konsultanti) kojeg je Država angažovala ili zahtijeva da bude angažovan u skladu sa stavom 3.05

Ugovora o kreditu kako bi pomogao u sprovođenju Projekta.

„Isplata“ je isplata bilo kojeg dijela finansiranja bespovratnim sredstvima s vremena na vrijeme u skladu sa stavom 2.02 (*Isplate*) ovog Ugovora.

„Sistem ranog otkrivanja i isključenja“ je sistem uspostavljen Regulativom (EU, Euratom) 2015/1929 od 28. oktobra 2015. godine o finansijskim pravilima koja se primjenjuju na opšti budžet Unije (SL L 286/1, 30.10.2015.), koji uključuje informacije o ranom otkrivanju rizika koji ugrožavaju finansijske interese EU, o slučajevima isključenja pravnih i fizičkih lica iz finansiranja sredstvima EU i o slučajevima izricanja novčanih kazni.

„Isključeni subjekti“ je subjekat:

- (a) koji je bio predmet pravosnažne presude ili pravosnažne upravne odluke zbog prevare, korupcije, umiješanosti u kriminalnu organizaciju, pranje novca, krivična djela povezana s terorizmom, dječjim radom ili trgovinom ljudima, izbjegavanja plaćanja poreza, poresku prevaru i utaju poreza ili zbog nepravilnosti koja utiče na finansijske interese EU; i/ili
- (b) koji je kriv za lažno predstavljanje u pružanju informacija koje se zahtijevaju kao uslov za učešće u finansiranju bespovratnim sredstvima ili ako ne dostavi te informacije.

„Datum stupanja na snagu“ je datum na koji ovaj Ugovor stupa na snagu u skladu sa stavom 7.01 (*Datum stupanja na snagu*).

„Restriktivne mjere EU“ su restriktivne mjere donesene u skladu s Ugovorom o Evropskoj uniji (UEU) ili Ugovorom o funkcionisanju Evropske unije (UFEU).

„Sankcije EU“ su svaka ekonomska, finansijska, trgovinska ili druga sankcija, embargo, zabrana uvoza ili izvoza, zabrana prijema ili prenosa sredstava ili imovine ili ekvivalentni ugovor, zakon ili propis koji s vremena na vrijeme nameće Evropska unija ili bilo koja zvanična institucija ili agencija Evropske unije.

„Liste sankcija EU“ su liste pojedinaca, subjekata, organizacija i zemalja koje podliježu sankcijama EU, koje izdaje ili vodi Evropska unija (ili bilo koja zvanična institucija ili agencija Evropske

unije) jer se takve liste s vremena na vrijeme mogu mijenjati, dopunjavati ili zamjenjivati.

- „Osoba pod sankcijama EU“ je fizičko lice ili subjekat (uključujući organizaciju, privredno društvo ili bilo koje drugo pravno lice) koji: (a) se nalazi na bilo kojoj listi sankcija EU; ili (b) je direktno ili indirektno, pojedinačno ili u cjelini u vlasništvu ili pod kontrolom bilo kojeg pojedinca ili subjekta koji se nalazi na bilo kojoj listi sankcija EU ili (c) na drugi način podliježe ili je meta sankcija EU.
- „Fond“ je Evropski zajednički fond za Zapadni Balkan kojim se upravlja i administrira u skladu s Opštim uslovima od 7. novembra 2006. godine i koji se mogu povremeno mijenjati i dopunjavati.
- „Opšti uslovi Fonda“ ima značenje koje mu se pripisuje u uvodnoj izjavi (D).
- „Stavke finansirane bespovratnim sredstvima“ su roba, radovi i povezane usluge potrebne za Projekat i koje će se finansirati bespovratnim sredstvima kako je dalje opisano u Prilogu 1 (*Stavke finansirane bespovratnim sredstvima*) ovog Ugovora.
- „Finansiranje bespovratnim sredstvima“ ima značenje koje mu se pripisuje u stavu 2.01(a) (*Iznos, valuta i namjena*) ovog Ugovora.
- „Posljednji datum dostupnosti za Finansiranje bespovratnim sredstvima“ je datum naveden u stavu 2.02. tačka (a) (*Posljednji datum dostupnosti za finansiranje bespovratnim sredstvima*) ovog Ugovora.
- „Ugovor o kreditu“ ima značenje koje mu se pripisuje u uvodnoj izjavi (C).
- „Kreditno finansiranje“ je finansiranje koje Banka stavlja ili će staviti na raspolaganje Državi u svojstvu zajmoprimca u skladu sa Ugovorom o kreditu.
- „OLAF“ je Evropska kancelarija za borbu protiv prevara koja je dobila mandat od strane Evropske unije.
- „Zabranjena praksa“ ima značenje definisano u Politici i postupcima izvršenja koji su na snazi od datuma ovog Ugovora.
- „Projekat“ ima značenje koje mu se pripisuje u uvodnoj izjavi (C).
- „Datum završetka projekta“ je datum na koji su se dogodili svi sljedeći događaji:
- (a) Država će dostaviti Banci i Konsultantu(-ima) obavještenje, u obliku i sadržaju zadovoljavajućem za Banku, kojom se potvrđuje da je Projekat završen;

- (b) Banka će primiti potvrdu od Konsultant(konsultanata), u obliku i sadržaju zadovoljavajućem za Banku, potvrđujući bez ikakvih materijalnih rezervi, da je Projekat završen; i
- (c) Banka će Državi dostaviti obavještenje kojom se potvrđuje da je Banka zadovoljna da je Projekat završen.

„Osoba pod ograničenjem“ su svi subjekti, pojedinci ili grupe pojedinaca koje je EU uvrstila na listu koji podliježu restriktivnim mjerama EU.

„Ovlašćeni predstavnik Države“ je Ministarstvo finansija Države.

„Standardni uslovi i odredbe“ su Standardni uslovi i odredbe Banke od 5. novembra 2021. godine.

„Sankcije UN-a“ su ekonomske i trgovinske sankcije, embargo na oružje, finansijska ili robna ograničenja i druge restriktivne mjere koje je donio Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija u skladu s poglavljem VII.

„Osoba pod sankcijama UN“ je pojedinac ili subjekat (uključujući organizaciju, korporaciju ili bilo koje drugo pravno lice) koji: (a) se nalazi na bilo kojoj listi sankcija UN; ili (b) je direktno ili indirektno, pojedinačno ili u ukupnom vlasništvu ili pod kontrolom bilo kojeg pojedinca ili subjekta koji se nalazi na bilo kojoj listi sankcija UN-a, ili (c) na drugi način podliježe ili je meta sankcija UN-a.

Stav 1.02. Tumačenje

U ovom Ugovoru:

- a) riječi koje označavaju jedninu uključuju množinu i obrnuto, osim ako kontekst ne zahtijeva drugačije;
- b) naslovi i sadržaj dodati su samo radi lakšeg pozivanja i neće uticati na tumačenje ovog Ugovora;
- c) riječi koje označavaju osobe uključuju korporacije, partnerstva i druga pravna lica, a pozivanje na osobu uključuje njene nasljednike i dozvoljene opunomoćenike; i

(d) pozivanje na određeni član, stav, prilog ili prikaz, osim ako nije drugačije navedeno u ovom Ugovoru, tumači se kao pozivanje na taj određeni član ili stav, ili prikaz ili prilog ovog Ugovora.

ČLAN II – FINANSIRANJE BESPOVRATNIM SREDSTVIMA

Stav 2.01. Iznos, valuta i namjena

- a) Podložno i u skladu s ovim Ugovorom, Banka se obavezuje da će iz Fonda dodijeliti Državi bespovratna sredstva u iznosu do 4.000.000 EUR (četiri miliona eura) („Finansiranje bespovratnim sredstvima“).
- b) Finansiranje bespovratnim sredstvima obezbjeđuje Banka iz Fonda, a koristi se isključivo u svrhu finansiranja Stavki finansiranih bespovratnim sredstvima, koje će se nabaviti u skladu sa stavom 3.06 (*Nabavka*) ovog Ugovora.
- c) U skladu sa stavom 5.04 (*Slučajevi povraćaja sredstava*) i stavom 5.05 (*Povraćaj sredstava od strane krajnjeg korisnika*) ovog Ugovora, finansiranje bespovratnim sredstvima je bespovratno.
- d) Izričito je potvrđeno i usaglašeno da (i) Banka neće biti obavezna da izvrši bilo kakvu Isplatu ili bilo kakvo drugo plaćanje prema ili u skladu s ovim Ugovorom, osim u mjeri u kojoj je iznos u vezi s takvom Isplatom ili takvim plaćanjem dostupan u Fondu i/ili ga je EU stavio na raspolaganje u tu svrhu i (ii) finansiranje bespovratnim sredstvima može se umanjiti za negativnu kamatu koja se primjenjuje na bankovni račun na kojem se čuvaju sredstva Fonda.
- e) Osim ako se Banka drugačije ne dogovori:
 1. Stavke finansirane bespovratnim sredstvima sufinansiraju se Bespovratnim sredstvima i Kreditnim finansiranjem; i
 2. ukupan zbirni iznos isplaćen u okviru Finansiranja bespovratnim sredstvima ne smije prelaziti 20% ukupnih troškova Projekta po završetku Projekta.

Stav 2.02. Isplate

Podložno stavu 5.01 (*Obustava*), stavu 5.02 (*Otkazivanje od strane Banke*) i stavu 7.02. (*Uslovi koji prethode stupanju na snagu*) ovog Ugovora, Banka s vremena na vrijeme isplaćuje bespovratna sredstva u jednoj ili više Isplata, podložno sljedećim odredbama:

a) Posljednji datum dostupnosti za finansiranje bespovratnim sredstvima

- (1) Pravo Države da zatraži Isplatu u skladu s ovim Ugovorom stupa na snagu na Datum stupanja na snagu i prestaje 30. oktobra 2030. godine („Posljednji datum

dostupnosti za finansiranje bespovratnim sredstvima“), osim ako Banka ne pristane na kasniji datum raskida i obavijesti Državu o takvom produženju u pisanom obliku.

- (2) Kako bi se izbjegle nedoumice, prije posljednjeg datuma dostupnosti za finansiranje bespovratnim sredstvima:
- (i) moraju nastati svi troškovi koji se finansiraju bespovratnim sredstvima; i
 - (ii) finansiranje bespovratnim sredstvima mora biti isplaćeno.

b) Prihvatljivi troškovi

- (3) Osim ako se Banka drugačije ne dogovori, isplate se vrše samo za finansiranje:
- (i) troškova (ili, ako se Banka s tim slaže, koji će biti izvršeni) u vezi s razumnim troškovima Stavki finansiranih bespovratnim sredstvima; i
 - (ii) troškova nastalih nakon datuma ovog Ugovora.
- (4) Finansiranje bespovratnim sredstvima neće se koristiti za plaćanje bilo kojeg od sljedećih troškova:
- (i) trošak kupovine zemljišta ili zgrada;
 - (ii) bilo kakve carine, poreze i naknade, uključujući, ali ne ograničavajući se na porez na dodatu vrijednost, koji se mogu vratiti ili odbiti;
 - (iii) povraćaj kapitala;
 - (iv) dugovi i troškovi servisiranja duga;
 - (v) bankarski troškovi;
 - (vi) troškovi nastali tokom i povezani s obustavom implementacije (u cjelosti ili djelimično) Projekta; ili
 - (vii) bilo kakve doprinose u naturi.

c) Uslovi za Isplatu

Ne ograničavajući uopštenost ovog stava 2.02, svaka Isplata na osnovu ovog Ugovora u vezi s jednom ili više stavki finansiranih bespovratnim sredstvima biće predmet ispunjenja ili, po isključivoj odluci Banke, odricanja, bilo u cjelosti ili djelimično i bilo podložno uslovima ili bezuslovno, na datum zahtjeva Države za takvu isplatu: Finansiranje bespovratnim sredstvima zatraženo je na osnovu zadovoljavajućeg zahtjeva za Isplatu od strane Države u skladu s ovim Ugovorom.

d) Zahtjev za isplatu

- (1) Država može zahtijevati Isplatu podnošenjem Banci originalnog zahtjeva za takvu isplatu, koji je potpisao Ovlašćeni predstavnik Države ili osoba koju je imenovao Ovlašćeni predstavnik Države. Svaki Zahtjev za isplatu biće u obliku Priloga 1 (*Obrazac zahtjeva za isplatu*) i biće dostavljen Banci najmanje petnaest (15) Radnih dana prije predloženog datuma vrijednosti takve Isplate. Takav zahtjev će, osim ako se Banka drugačije ne dogovori, biti neopoziv i obavezujući za Državu.
- (2) Svakom Zahtjevu za isplatu prilažu se dokumenti i drugi dokazi koji su po obliku i sadržaju dovoljni da uvjere Banku da Država ima pravo na iznos Isplate i da će se iznos Isplate koristiti isključivo za stavke finansirane bespovratnim sredstvima. Takvi dokumenti uključuju, ali nisu ograničeni na fakturu(e) Izvođača radova, ovjerenu (ako to zahtijeva relevantni Ugovor) od strane ili u ime Države, bilo na samoj fakturi ili u obliku zasebne potvrde, u kojoj se navodi potvrda Države da su roba, radovi ili usluge na zadovoljavajući način isporučeni ili izvršeni u skladu sa zahtjevima ovog Ugovora i odgovarajućeg Ugovora.

e) Valuta isplata

Isplate se vrše u eurima u iznosu koji je jednak ili ekvivalentan troškovima koji će se finansirati iz sredstava finansiranja bespovratnim sredstvima. U slučaju troškova nastalih u valuti ili valutama koje nisu EUR, ekvivalentni iznos Isplate utvrđuje se na sljedeći način:

- (1) Ako Država zatraži plaćanje u eurima, iznos Isplate određuje Banka na osnovu troškova razmjene koje bi Banka imala da je kupila takvu valutu ili valute kako bi ispunila zahtjev.
- (2) Ako Država zatraži plaćanje u valuti ili valutama troškova, Banka će, pod uslovom da su takvi troškovi u lako dostupnim valutama ili valuti, kupiti takvu valutu ili valute na način koji Banka smatra odgovarajućim. Ekvivalentni iznos Isplate određuje Banka na osnovu troškova razmjene koje je Banka imala ili bi imala korišćenjem eura za ispunjavanje zahtjeva.

f) Plaćanja u drugim valutama

U izuzetnim okolnostima Banka može odobriti zahtjev Države da se plaćanje izvrši u valuti ili valutama koje nisu EUR ili valuta troškova. U tom slučaju, Banka će kupiti takvu valutu ili valute na način koji Banka smatra odgovarajućim. Ekvivalentni iznos Isplate određuje Banka na osnovu troškova razmjene koje je Banka imala ili bi imala korišćenjem eura za ispunjavanje zahtjeva.

g) Minimalni iznos isplate

Osim za posljednju isplatu ili ako se Banka drugačije ne dogovori, isplate će se izvršiti u iznosima od najmanje 500.000 eura (pet stotina hiljada eura).

Stav 2.03. Preraspodjela

Država može zahtijevati od Banke da preraspodijeli iznose dodijeljene za svaku stavku finansiranu bespovratnim sredstvima navedenu u Prilogu 1 ovog Ugovora, pod uslovom da je takva preraspodjela u skladu s Opštim uslovima Fonda. Banka može odobriti zahtjev za preraspodjelu putem obavještenja Državi. Takva preraspodjela stupa na snagu nakon obavještenja.

Stav 2.04. Otkazivanje od strane Države

Država može otkazati u bilo kojem trenutku, najmanje trideset (30) radnih dana prije pisanog obavještenja prema Banci, u cjelosti ili djelimično, bilo koji neisplaćeni dio finansiranja bespovratnim sredstvima. Svako takvo obavještenje o otkazivanju od strane Države biće neopozivo i obavezujuće za Državu.

Stav 2.05. Plaćanja

- a) Osim ako se Banka drugačije ne dogovori, iznosi koje će Banka isplatiti po ovom Ugovoru biće uplaćeni direktno na račun relevantnog Izvođača radova, kako je Država naznačila u svom zahtjevu za isplatu (pri čemu je svaki prenos na račun naznačenog Izvođača radova na rizik i trošak Države). Banka će vršiti plaćanja samo elektronskim uplatama na bankovni račun koji se vodi na ime Izvođača radova i koji se nalazi u zemlji osnivanja ili prebivališta Izvođača, zavisno od slučaja, ili (uz prethodnu saglasnost Banke) u zemlji u kojoj Izvođač isporučuje robu ili radove, ili u kojoj Izvođač obavlja usluge.
- b) Ako bi datum dospjeća za bilo koju uplatu po ovom Ugovoru inače padao na dan koji nije Radni dan, onda će ta uplata dospjeti sljedećeg Radnog dana.
- c) Svi iznosi koji mogu dospjeti Banci po ovom Ugovoru biće isplaćeni, bez prebijanja ili protivtužbe u eurima, u vrijednosti na dan dospjeća, na račun u Londonu, Engleska ili na drugom mjestu koje Banka može s vremena na vrijeme odrediti u obavještenju Državi.

ČLAN III - IZVRŠENJE PROJEKTA**Stav 3.01. Saradnja i informacije**

- (a) Odredbe stava 4.01 (*Saradnja i informacije*) Standardnih uslova i odredbi primjenjuju se kao da su ovdje u potpunosti utvrđene *mutatis mutandis*, uključujući ne dovodeći u pitanje njihovu uopštenost, kao da:
- (i) pozivanje na „Zajmoprimca“ tumači se kao pozivanje na „Državu“;
 - (ii) pozivanje na „Kredit“ tumači se kao pozivanje na „Finansiranje bespovratnim sredstvima“; i
 - (iii) pozivanje na „Ugovor o kreditu“ tumači se kao pozivanje na „ovaj Ugovor“.
- (b) Prilikom dobijanja informacija u skladu s Ugovorom o kreditu Banka može koristiti i oslanjati se na takve informacije u svojstvu davaoca finansiranja bespovratnim sredstvima po ovom Ugovoru.

Stav 3.02. Odgovornosti koje se odnose na izvršenje projekta

- (a) Država će, osim ako se Banka drugačije ne dogovori:
- (1) sprovoditi Projekat s dužnom pažnjom i efikasno, kao i u skladu s Ugovorom o kreditu i ovim Ugovorom;
 - (2) sprovoditi Projekat u skladu s Akcionim planom zaštite životne sredine i socijalne politike i Naznačenim zahtjevima performansi;
 - (3) učiniti da Datum završetka projekta nastupi najkasnije 36 mjeseci od datuma sklapanja Ugovora o kreditu; i
 - (4) preduzeti sve potrebne radnje kako bi se obezbijedio uspješan završetak Projekta.
- (b) Odredbe stava 4.02 (*Odgovornosti koje se odnose na sprovođenje Projekta*) Standardnih uslova i odredbi primjenjuju se kao da su ovdje u cjelosti navedene, *mutatis mutandis*, uključujući ne dovodeći u pitanje njihovu uopštenost, kao da:
- (i) pozivanje na „Zajmoprimca“ tumači se kao pozivanje na „Državu“;
i
 - (ii) pozivanje na „sredstva Kredita“ tumači se kao pozivanje na „sredstva finansiranja bespovratnim sredstvima“.
- (c) Zajmoprimac obezbjeđuje da Projekat u svakom trenutku bude u skladu sa zahtjevima u pogledu dječjeg rada ili trgovine ljudima kako je utvrđeno u Politici životne sredine i socijalnoj politici EBRD-a, posebno u Naznačenom zahtjevu performansi 2: Rad i uslovi rada.

Stav 3.03. Usklađenost s politikom životne sredine i socijalnom politikom

Osim ako se Banka drugačije ne dogovori, Država sprovodi dio Projekta koji se finansira bespovratnim sredstvima u skladu sa stavom 3.04 Ugovora o kreditu.

Stav 3.04. Obaveze podrške Države

- a) Država neće preduzeti nikakve radnje, niti će dozvoliti bilo kojem od svojih zastupnika ili podružnica da preduzme bilo kakvu radnju koja bi spriječila ili ometala izvršenje Projekta ili efikasan rad objekata Projekta ili izvršavanje obaveza Države po ovom Ugovoru. Država će takođe obezbijediti da nijedna od njenih političkih ili administrativnih jedinica ili bilo koji od subjekata koji su u vlasništvu i pod kontrolom Države ili takvih jedinica ili koji djeluju za račun ili u korist države ili takvih jedinica ne preduzima niti dozvoli preduzimanje takvih radnji.
- b) Država će, osim ako se Banka ne dogovori drugačije:
- (1) propisno izvršavati sve svoje obaveze iz ovog Ugovora i Ugovora o kreditu, uključujući preduzimanje svih zakonodavnih, regulatornih ili drugih radnji koje su neophodne ili poželjne, i dodjeljivanjem i obezbjeđivanjem ili omogućavanjem da se obezbijede sredstva i podrška kada je to potrebno za završetak Projekta; i
 - (2) izvršavati sva druga dokumenta i preduzimati sve druge radnje za koje Banka utvrdi da su neophodne ili poželjne za sprovođenje ovog Ugovora.

Stav 3.05. Jedinica za implementaciju projekta

Država obezbjeđuje da aktivnosti i odgovornosti Jedinice za implementaciju projekta (PIU), iz stava 3.02. Ugovora o kreditu, uključuju nabavku Stavki finansiranih bespovratnim sredstvima i sprovođenje Finansiranja bespovratnim sredstvima.

Stav 3.06. Nabavka

- a) Osim ako se Banka drugačije ne dogovori, nabavka svih Stavki finansiranih bespovratnim sredstvima regulisana je Pravilima nabavke EBRD-a. Stavke finansirane bespovratnim sredstvima biće nabavljene putem otvorenog tendera kako je utvrđeno u članu 3 odjeljak III Pravila o nabavkama EBRD-a.
- (b) Svi ugovori podliježu postupcima prethodnog preispitivanja i neisticanja prigovora utvrđenim u Pravilima o nabavkama EBRD-a.

Stav 3.07 Projektna evidencija i izvještaji; Pregledi

- (a) Država će obezbijediti da informacije koje dostavlja Banci i evidencija koju vodi, u skladu s obavezama Države prema stavu 3.06 (*Učestalost izvještavanja i zahtjevi u vezi sa podnošenjem*) Ugovora o kreditu, kao i prema stavu 4.04 (*Projektna evidencija i izvještaji*) i stavu 5.02 (*Izveštavanje*) Standardnih uslova i odredbi:
1. uključuju detaljne informacije o Ugovorima, Izvođačima radova, Isplatama, Finansiranju bespovratnih sredstava i upotrebi tog finansiranja, Stavkama finansiranih bespovratnim sredstvima, kao i o statusu usklađenosti sa svakim od ugovora sadržanih u ovom Ugovoru u obliku i sadržaju koji su zadovoljavajući za Banku;
 2. sadrže dovoljno informacija kako bi se omogućilo praćenje Finansiranja bespovratnim sredstvima odvojeno od Kreditnog finansiranja; i
 3. uključuje druge informacije koje se, *između ostalog*, odnose na Državu, Projekat i transakcije predviđene ovim Ugovorom koje Banka može s vremena na vrijeme razumno da zatraži.
- (b) Čim bude dostupno, ali u svakom slučaju, u roku od trideset (30) dana nakon završetka posljednjeg Ugovora, Država će dostaviti Banci (ako to Banka zatraži, ovjereno od strane Ovlašćenog predstavnika Države) završni izvještaj u vezi s upotrebom Bespovratnih sredstava, u kojem će se detaljno navesti svi Ugovori, svi Izvođači, stavke finansirane bespovratnim sredstvima i rasporede isporuke i montaže, kao i poređenje s prvobitnim predviđanjima.
- (c) Čim bude dostupno, ali u svakom slučaju, u roku od trideset (30) dana nakon Datuma završetka Projekta, Država će dostaviti Banci (ako to Banka zatraži, ovjereno od strane Ovlašćenog predstavnika Države) završni izvještaj u vezi s Projektom, u kojem se utvrđuje upotreba Finansiranja bespovratnim sredstvima.
- (d) Država će omogućiti Banci, Fondu i EU, kao i njihovim predstavnicima, na zahtjev Banke:
- (1) da posjete sve objekte i gradilišta koja se odnose na Projekat;
 - (2) da ispita svu robu, radove i usluge koje se finansiraju iz sredstava Finansiranja bespovratnim sredstvima i sva postrojenja, instalacije, lokacije, radove, zgrade, imovinu, opremu, evidenciju i dokumenta relevantna za izvršavanje obaveza Države po ovom Ugovoru; i
 - (3) u ove svrhe, da se sastaju i vode razgovore s predstavnicima i zaposlenima Države koje Banka smatra potrebnim i odgovarajućim.
- (e) Nakon dodjele bilo kojeg Ugovora, Banka može da objavi njegov opis, ime i nacionalnost Izvođača radova, kao i cijenu ugovora.

- (f) Država obezbjeđuje da Banka, Fond i EU, kao i njihovi predstavnici, imaju pristup poslovnim knjigama i evidencijama povezanim s Projektom i Finansiranjem bespovratnim sredstvima.

ČLAN IV – FINANSIJSKI I OPERATIVNI SPORAZUMI

Stav 4.01. Finansijska evidencija i izvještaji

- (a) Država vodi zasebnu evidenciju i račune u vezi s Finansiranjem bespovratnim sredstvima, u skladu s računovodstvenim standardima koji su prihvatljivi za Banku i koji se dosljedno primjenjuju.
- (b) Država će obezbijediti da informacije koje dostavlja Banci i evidencija koju vodi, u skladu s obavezama Države prema stavu 4.01 (*Finansijska evidencija i izvještaji*) Ugovora o kreditu, kao i prema stavu 5.02(c)(i) (*Izveštavanje*) Standardnih uslova i odredbi:
- (1) sadrže detaljne informacije o Finansiranju bespovratnim sredstvima i njegovoj upotrebi, u obliku i sadržaju koji su zadovoljavajući za Banku;
 - (2) sadrže dovoljno informacija kako bi se omogućilo praćenje Finansiranja bespovratnim sredstvima odvojeno od Kreditnog finansiranja; i
 - (3) uključuju druge informacije koje se odnose na takve evidencije, račune i finansijske izvještaje koje Banka može s vremena na vrijeme razumno da zatraži.
- (c) Država će čuvati sve relevantne finansijske informacije, evidenciju i račune koji se odnose na Finansiranje bespovratnim sredstvima kako bi identifikovala svu robu, radove i usluge koji se finansiraju iz sredstava Finansiranja bespovratnim sredstvima i kako bi identifikovala njihovu upotrebu u Projektu, najmanje pet godina nakon posljednjeg od:
- (1) datum raskida ovog Ugovora; i
 - (2) ako su OLAF ili Banka pokrenuli reviziju ili istragu u vezi s Projektom, datum završetka takve revizije ili istrage,

a Država će staviti na raspolaganje, i obezbijediće da Izvođač radova stavi na raspolaganje takve informacije, evidenciju i račune predstavnicima Banke na zahtjev Banke.

Stav 4.02. Porezi

- (a) Država će platiti, po dospijeću, sve poreze koji su joj nametnuti i koji se plaćaju na izvršenje, izdavanje, isporuku, registraciju ili ovjeru ovog Ugovora (uključujući i obezbjeđivanje Finansiranja bespovratnim sredstvima) ili bilo kojeg drugog dokumenta koji se odnosi na ovaj Ugovor.

- (b) Nijedan dio sredstava Finansiranja bespovratnim sredstvima neće se koristiti, direktno ili indirektno, za plaćanje bilo kakvih poreza, bilo direktnih ili indirektnih, na teritoriji Države ili negdje drugdje.

Stav 4.03. Vidljivost

- (a) Država će preduzeti odgovarajuće mjere kako bi u relevantnim publikacijama, komunikacijama i medijima objavila činjenicu da je Projekat primio finansijska sredstva *između ostalog* iz Fonda.
- (b) Država će obezbijediti da svi posebni izvještaji ili bilo koji drugi rezultati, pripremljeni u vezi s Projektom, imaju sljedeći tekst:

„Ovaj dokument je izrađen uz finansijsku pomoć Evropskog zajedničkog fonda za Zapadni Balkan u okviru Investicionog okvira za Zapadni Balkan. Stavovi iznijeti u ovom dokumentu su stavovi (ime autora) i stoga ni na koji način ne odražavaju zvanično mišljenje donatora Evropskog zajedničkog fonda za Zapadni Balkan ili EBRD-a ili EIB-a, kao kouravnika Evropskog zajedničkog fonda za Zapadni Balkan.“

- (c) Država će u potpunosti sarađivati u dobroj vjeri s Bankom i preduzimati sve odgovarajuće radnje kako bi se dogovorio komunikacioni plan u obliku i sadržaju koji su zadovoljavajući za Banku.

Stav 4.04. Prevara i korupcija

Država neće, niti će ovlastiti ili dozvoliti bilo kojem od svojih službenika, direktora, ovlašćenih zaposlenih, Povezanih društava, zastupnika ili predstavnika da učestvuju u bilo kojoj Zabranjenoj praksi u vezi s Projektom, Finansiranjem bespovratnim sredstvima ili bilo kojim transakcijama predviđenim ovim Ugovorom. Bez obzira na bilo koju drugu odredbu ovog Ugovora, Država ovim potvrđuje da se Banka može pozvati na Politiku i postupke sprovođenja u vezi s navodima o Zabranjenim praksama u vezi s Projektom, Finansiranjem bespovratnim sredstvima i transakcijama predviđenim ovim Ugovorom.

Stav 4.05. Pružanje informacija

- (a) Država će odmah obavijestiti Banku ako Država ili Izvođač radova smatraju ili postanu svjesni da se dogodio ili bi se mogao dogoditi događaj koji će uticati na ili odložiti sprovođenje dijela Projekta koji se finansira iz Bespovratnih sredstava u bilo kojem značajnom pogledu.
- (b) Država će odmah obavijestiti Banku ako dobije bilo kakvu informaciju u vezi s kršenjem stava 4.04 (*Prevara i korupcija*) ovog Ugovora, ili ima vjerodostojnu sumnju o postojanju zabranjene prakse i/ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti u vezi s Projektom koja može uticati na finansijske interese Fonda. Ako EBRD obavijesti Državu o svojoj zabrinutosti da je došlo do kršenja takvog stava 4.04

(*Prevara i korupcija*), Država će saradivati u dobroj vjeri s EBRD-om i njenim predstavnicima u utvrđivanju da li je došlo do takvog kršenja.

- (c) Država će odmah dostaviti Banci informacije koje Banka može s vremena na vrijeme razumno zahtijevati u vezi sa svojim obavezama izvještavanja prema ulagačima Fonda i drugim obavezama iz Fonda.
- (d) Na zahtjev EBRD-a, Država će odmah dostaviti dokumentovane dokaze koji podržavaju izjave i garancije u skladu sa stavom 4.09 (*Dodatne izjave*).

Stav 4.06. Inspekcija i revizija

(a) Država dozvoljava Banci, Evropskoj komisiji, OLAF-u, Evropskom revizorskom sudu ili bilo kojem od njihovih ovlašćenih predstavnika da sprovede kancelarijske preglede dokumentacije i provjere na licu mjesta o korišćenju bespovratnih sredstava. U tu svrhu Država omogućava Banci, Evropskoj komisiji, OLAF-u, Evropskom revizorskom sudu ili bilo kojem od njihovih ovlašćenih predstavnika, na zahtjev:

- (1) posjetu svim prostorijama u kojima se sprovodi Projekat; i
 - (2) pristup svim računima, evidencijama, dokumentima i kompjuterizovanim podacima Države koji se odnose na Finansiranje bespovratnim sredstvima, njihov pregled i reviziju te evidencije i računa od strane Banke ili njenih predstavnika.
- (b) Država obezbjeđuje da su svi računi, evidencije, dokumenti i kompjuterizovani podaci koji se odnose na Finansiranje bespovratnim sredstvima dostupni i sačuvani na način koji razumno omogućava prethodno opisane aranžmane.

Stav 4.07. Ostali afirmativni projektni sporazumi

(a) Država će preduzeti sve potrebne radnje kako bi obezbijedila odgovarajuća sredstva za završetak Projekta, uključujući, ali ne ograničavajući se na:

- (1) Preduzeti sve potrebne mjere za sprovođenje Projekta i poštovanje relevantnih uslova ovog Ugovora, Ugovora o kreditu i Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava Tehničke saradnje (TC);
- (2) Uspostaviti Jedinicu za implementaciju projekta s odgovarajućim resursima i odgovarajuće kvalifikovanim osobljem angažovanim u skladu s projektnim zadatkom (TOR) Jedinice za implementaciju projekta koji je zadovoljavajući za Banku, i obezbijediti kontinuitet rada Jedinice za implementaciju projekta do završetka Projekta;
- (3) Na prethodni pisani zahtjev Banke, odmah pribaviti nezavisnu ocjenu/procjenu stanja obrazovnih ustanova; i
- (4) Obezbijediti redovno održavanje obrazovnih ustanova po potrebi.

Stav 4.08. Sankcije

- (a) Država izjavljuje, garantuje i sklapa ugovore kako slijedi:
- (i) nije osoba pod sankcijama UN-a i ne djeluje u ime ili po nalogu osobe pod sankcijama UN-a;
 - (ii) nije osoba pod sankcijama EU i ne djeluje u ime ili po nalogu osobe pod sankcijama EU;
 - (iii) osim ako se Banka drugačije ne dogovori u pisanom obliku, nijedan dio sredstava Finansiranja bespovratnim sredstvima neće se koristiti, direktno ili indirektno, za plaćanje ili u korist osobe pod sankcijama UN-a ili bilo kojeg pojedinca ili subjekta koji djeluje u ime ili po nalogu osobe pod sankcijama UN-a, ili na drugi način protivno sankcijama UN-a;
 - (iv) osim ako se Banka drugačije ne dogovori u pisanom obliku, nijedan dio prihoda od finansiranja bespovratnim sredstvima neće se upotrebljavati, direktno ili indirektno, za plaćanja osobi pod sankcijama EU ili bilo kojem pojedincu ili subjektu koji djeluje u ime ili po nalogu osobe pod sankcijama EU; i
 - (v) nema saznanja o bilo kakvim dodatnim činjenicama ili stvarima čije izostavljanje čini bilo koju izjavu ili garanciju navedenu u ovom stavu zavaravajućim.
- (b) Smatraće se da su izjave i garancije date u skladu s ovim stavom ponovljene prilikom podnošenja svakog zahtjeva za isplatu i na svaki datum isplate pozivajući se na činjenice i okolnosti koje su tada postojale.
- (c) Država će (i) odmah obavijestiti Banku ako dobije bilo kakvu informaciju u vezi s kršenjem bilo koje izjave, garancije ili ugovora navedenog u ovom stavu i (ii) sarađivati u dobroj vjeri s Bankom i njenim predstavnicima u procjeni da li je došlo do takvog kršenja, i odmah će i u razumnim detaljima odgovoriti na svaki zahtjev Banke u vezi s takvim navodnim kršenjem i dostaviti dokumentaciju za takav odgovor na zahtjev Banke.

Stav 4.09. Dodatne izjave

- (a) Država daje sljedeće dodatne izjave i garancije, za koje se smatra da se ponavljaju prilikom podnošenja svakog zahtjeva za Isplatu i na svaki Datum isplate pozivajući se na činjenice i okolnosti koje su tada postojale:
- (1) Država nije Isključeni subjekat;
 - (2) Ni Država, niti bilo koji subjekat ili osoba s kojom ima ili se očekuje da će imati direktan ugovorni odnos u vezi sa sprovođenjem Projekta i koja bi primila bespovratna sredstva, nije Osoba pod ograničenjem;
 - (3) Ni Država ni bilo koji službenik, direktor, ovlašćeni zaposleni, Podružnica, zastupnik ili predstavnik Države nije počinio niti učestvovao, u vezi s Projektom, ili bilo kakvim transakcijama predviđenim ovim Ugovorom, u bilo kojoj Zabranjenoj praksi i/ili bilo kojoj drugoj nezakonitoj aktivnosti koja može uticati na finansijske interese Fonda.

ČLAN V - OBUSTAVA I OTKAZIVANJE; POVRAĆAJ**Stav 5.01. Obustava**

- (a) Ako se bilo koji od sljedećih događaja dogodi i nastavi, Banka može, putem obavještenja Državi, obustaviti u cjelosti ili djelimično pravo Države na bilo koju dalju isplatu po ovom Ugovoru:
- (1) Ugovor o kreditu, prestaje da važi ili bude raskinut;
 - (2) Država nije ispunila ili ne ispunjava bilo koju od svojih obaveza iz ovog Ugovora ili Ugovora o kreditu;
 - (3) dokaže se da su za finansiranje Projekta pribavljena alternativna finansijska sredstva, što dovodi do dvostrukog finansiranja (u cjelosti ili djelimično);
 - (4) Banka je obustavila ili se dogodio događaj koji Banci daje pravo da obustavi, u cjelosti ili djelimično, pravo Države u svojstvu zajmoprimca po Ugovoru o kreditu da podnese zahtjeve za Povlačenje, u skladu sa stavom 7.01 (*Obustava*) Standardnih uslova i odredbi ili stavom 5.01 (*Obustava*) Ugovora o kreditu;
 - (5) Banka je otkazala ili se dogodio događaj koji Banci daje pravo da otkazati, u cjelosti ili djelimično, Kreditno finansiranje u skladu sa stavom 7.02 (*Otkazivanje od strane Banke*) Standardnih uslova i odredbi;
 - (6) bilo koji događaj naveden u stavu 7.06 (*Događaji ubrzanja*) Standardnih uslova i odredbi ili stavu 5.02 (*Ubrzanje dospijeća*) Ugovora o kreditu dogodio se ili se nastavlja, a Banka je proglasila da je cijelo ili bilo koji dio Kreditnog finansiranja dospjelo i plativo u skladu sa stavom 7.06 (*Događaji ubrzanja*) Standardnih uslova i odredbi;
 - (7) vanredna situacija nastala je kao posljedica događaja koji su se dogodili zbog kojih je malo vjerovatno da se Projekat može sprovesti ili da će Država moći da ispuni svoje obaveze po ovom Ugovoru;
 - (8) izjava koju je Država dala u vezi s ovim Ugovorom netačna je ili obmanjujuća u bilo kojem materijalnom pogledu;
 - (9) Država je u svojstvu zajmoprimca prema Ugovoru o kreditu u cjelosti ili djelimično otkazala bilo koji neisplaćeni dio Kreditnog finansiranja u skladu sa stavom 3.08 (*Otkazivanje*) Standardnih uslova i odredbi;
 - (10) Fond je prestao s radom u skladu s Opštim uslovima Fonda ili je dostavljeno obavještenje o prestanku rada u skladu s Opštim uslovima Fonda;
 - (11) u skladu s Politikom i postupcima sprovođenja, Banka je utvrdila da je Država, Izvođač radova, Povezano društvo takvih subjekata ili bilo koji od njihovih službenika, zaposlenih, zastupnika ili predstavnika uvršten na listu osoba ili subjekata Banke koji ne ispunjavaju uslove za dodjelu ugovora koji finansira Banka

ili za finansiranje Banke, budući da se takva lista može pronaći na internet stranici Banke;

- (12) zakonodavni i regulatorni okvir koji se primjenjuje na zdravstveni sektor na području Države izmijenjen je, obustavljen, ukinut, stavljen van snage ili se od njega odustaje na način koji materijalno i negativno utiče na poslovanje ili finansijsko stanje Države da izvrši bilo koju od svojih obaveza iz ovog Ugovora;
- (13) bilo koji od događaja opisanih u stavu 7.01(a)(x) Standardnih uslova i odredbi dogodio se *mutatis mutandis u vezi s ovim Ugovorom*; ili
- (14) bilo koja izjava, garancija ili ugovor koji je dala Država (i) prema stavu 4.08 (Sankcije) ili (ii) u vezi sa stavom 4.08 (Sankcije) u zahtjevu za Isplatu, netačna je ili obmanjujuća ili prekršena.
 - (b) Pravo Države na bilo kakvu dalju isplatu i dalje će biti obustavljeno u cjelosti ili djelimično, zavisno od slučaja, sve dok događaj ili događaji koji su doveli do obustave ne prestanu postojati, osim ako Banka nije obavijestila Državu da je pravo na dalje isplate vraćeno; pod uslovom, međutim, da će se pravo na dalje isplate vratiti samo u mjeri i podložno uslovima navedenim u takvom obavještenju, a nijedno takvo obavještenje neće uticati na bilo koje pravo, ovlašćenje ili pravno sredstvo Banke u odnosu na bilo koji drugi naknadni događaj opisan u ovom stavu.
 - (c) Za potrebe tačke (4) u prethodnom stavu (a), stav 7.01(a)(xv) Standardnih uslova i odredbi mijenja se i glasi: „Banka će obustaviti ili na drugi način izmijeniti pristup sredstvima Banke od strane članice u skladu s odlukom Odbora guvernera Banke“.

Stav 5.02. Otkazivanje od strane Banke

- (a) Ako u bilo kojem trenutku Banka utvrdi, nakon konsultacija sa Državom, da iznos Bespovratnih sredstava neće biti potreban za finansiranje troškova Projekta koji će se finansirati iz Bespovratnih sredstava, Banka može, putem obavještenja Državi, da otkáže takav iznos Finansiranja bespovratnim sredstvima. Na Posljednji datum dostupnosti za finansiranje bespovratnim sredstvima, svaki neisplaćeni dio Finansiranja bespovratnim sredstvima automatski se poništava, osim ako Banka nije drugačije dogovorila.
- (b) Ako je pravo Države na isplatu bilo kojeg dijela Finansiranja bespovratnim sredstvima po ovom Ugovoru obustavljeno u skladu sa stavom 5.01 (*Obustava*) ovog Ugovora na neprekidni period od trideset (30) dana, Banka može, putem obavještenja Državi, da otkáže Finansiranje bespovratnim sredstvima, u cjelosti ili djelimično.
- (c) Ako je Banka otkazala ili se dogodio događaj koji Banci daje pravo da otkáže, u cjelosti ili djelimično, Kreditno finansiranje u skladu sa stavom 7.02 (*Otkazivanje od strane Banke*) Standardnih uslova i odredbi, Banka može, putem obavještenja Državi, da otkáže Finansiranje bespovratnim sredstvima, u cjelosti ili djelimično.
- (d) Ako u bilo kojem trenutku Banka utvrdi da:

- (1) nabavka bilo koje stavke financirane bespovratnim sredstvima nije u skladu s ovim Ugovorom;
- (2) sredstva isplaćena na osnovu ovog Ugovora korišćena su u svrhe koje nisu predviđene ovim Ugovorom; ili
- (3) u vezi s bilo kojim Ugovorom, bilo koji predstavnik Države ili bilo koji Izvođač radova je učestvovao u bilo kojoj Zabranjenoj praksi tokom nabavke ili izvršenja takvog Ugovora, a da Država nije preduzela blagovremene i odgovarajuće radnje zadovoljavajuće za Banku kako bi popravila situaciju;

Banka može, putem obavještenja Državi, u cjelosti ili djelimično, da otkáže finansiranje bespovratnim sredstvima. Takvo otkazivanje stupa na snagu nakon obavještenja.

- (e) Ako u bilo kojem trenutku, u skladu s Politikom i postupcima sprovođenja, Banka utvrdi da je bilo koji predstavnik Države, bilo koji Izvođač radova, Povezano društvo takvih subjekata ili bilo koji od njihovih službenika, zaposlenih, zastupnika ili predstavnika uvršten na listu osoba ili subjekata Banke koji ne ispunjavaju uslove za dodjelu ugovora koji finansira Banka ili za finansiranje Banke, budući da se takva lista može naći na internet stranici Banke, Banka može, putem obavještenja Državi, u cjelosti ili djelimično, da otkáže finansiranje bespovratnim sredstvima. Takvo otkazivanje stupa na snagu nakon obavještenja.

Stav 5.03. Obaveze Države

Bez obzira na bilo kakvo otkazivanje ili obustavu, sve odredbe ovog Ugovora ostaju na snazi i dejstvu, osim ako ovdje nije izričito navedeno.

Stav 5.04. Slučajevi povraćaja sredstava

Ako se bilo koji od sljedećih događaja dogodi i, ako je primjenljivo, nastavi se tokom perioda navedenog u nastavku, tada u bilo kojem trenutku tokom trajanja tog događaja Banka može, putem obavještenja Državi, da zahtijeva da Država vrati cijelo ili bilo koji dio Finansiranja bespovratnih sredstava (i plati sve druge iznose koji se plaćaju po ovom Ugovoru) i isti će nakon toga postati (bez obzira na sve što je u ovom Ugovoru suprotno), dospjeli i plativi odmah:

- (a) Dogodio se bilo koji događaj naveden u stavu 5.01(a)(1) (*Obustava*) ovog Ugovora;
- (b) Bilo koji događaj naveden u stavu 5.01(a)(2) (*Obustava*) ovog Ugovora dogodio se i, ako se može ispraviti, trajao je u periodu od trideset (30) dana nakon što je Banka o tome obavijestila;
- (c) Bilo koji Događaj ubrzanja naveden u Standardnim uslovima i odredbama i Ugovoru o kreditu dogodio se ili se nastavlja, a Banka je proglasila cijelo ili bilo koji dio Kreditnog finansiranja dospjelim i plativim u skladu sa stavom 7.06 (*Događaji ubrzanja*) Standardnih uslova i odredbi;

- (d) U bilo kojem trenutku, u skladu s Politikom i postupcima sprovođenja, Banka utvrđuje da je Država, bilo koji Izvođač radova, Povezano društvo takvih subjekata ili bilo koji od njihovih službenika, zaposlenih, zastupnika ili predstavnika uvršten na listu osoba ili subjekata Banke koji ne ispunjavaju uslove za dodjelu ugovora koji finansira Banka ili za finansiranje Banke, budući da se takva lista može pronaći na internet stranici Banke;
- (e) Država je u svojstvu zajmoprimca prema Ugovoru o kreditu u cjelosti ili djelimično otkazala bilo koji neisplaćeni dio Kreditnog finansiranja u skladu sa stavom 3.08 (*Otkazivanje*) Standardnih uslova i odredbi;
- (f) Bilo koji dio sredstava Finansiranja bespovratnim sredstvima upotrijebljen je, direktno ili indirektno, za plaćanja ili u korist:
 - (i) osobe pod sankcijama UN-a ili bilo kojeg pojedinca ili subjekta koji djeluje u ime ili po nalogu osobe pod sankcijama UN-a; ili
 - ii. osobe pod sankcijama EU ili bilo kojeg pojedinca ili subjekta koji djeluje u ime ili po nalogu osobe pod sankcijama EU.
- (g) Država je nepropisno uplatila sredstva Fonda ili ih je nepravilno upotrijebila;
- (h) Dogodio se ili je vjerovatno da će se dogoditi bilo koji događaj koji će, prema razumnom mišljenju Banke, u bilo kojem značajnom pogledu uticati ili odložiti sprovođenje dijela Projekta koji se finansira iz Bespovratnih sredstava.
- (i) Banka je utvrdila da je Država učestvovala u zabranjenoj praksi ili bilo kojoj drugoj nezakonitoj aktivnosti u vezi s korišćenjem bespovratnih sredstava i/ili sprovođenjem Projekta.

Stav 5.05. Povraćaj sredstava od strane krajnjeg korisnika

- (a) Banka ima pravo na povraćaj svih ili bilo kojeg dijela sredstava Fonda u sljedećim okolnostima:
 - (i) ako je Banka utvrdila u skladu s Politikama i postupcima sprovođenja Banke da je država učestvovala u Zabranjenoj praksi; i
 - (ii) ako Država ne poštuje uslove Ugovora ili ako je Država zloupotrijebila sredstva Fonda.
- (b) Ako Banka u skladu sa svojim politikama i postupcima ili Evropska komisija, OLAF ili Evropski revizorski sud, u skladu sa stavom 4.06 (*Inspekcijski nadzor i revizija*) ovog Ugovora utvrdi da je Država zloupotrijebila sredstva Fonda, Banka preduzima sve primjenjive mjere u skladu sa svojim primjenljivim politikama i postupcima za povraćaj tih sredstava.

ČLAN VI – SPROVODIVOST, RJEŠAVANJE SPOROVA

Stav 6.01. Sprovodivost

Prava i obaveze Države biće važeći i primjenljivi u skladu s njihovim uslovima, bez obzira na bilo koji lokalni zakon koji je u suprotnosti. Država ni pod kojim okolnostima neće imati pravo da tvrdi da je bilo koja odredba ovog Ugovora nevažeća ili nesprovodiva iz bilo kojeg razloga.

Stav 6.02. Neuspjeh u ostvarivanju prava

Nikakvo kašnjenje u ostvarivanju ili propust u ostvarivanju bilo kojeg prava, ovlašćenja ili pravnog sredstva, koji proizilazi iz bilo koje strane prema ovom Ugovoru u slučaju bilo kakvog neispunjavanja obaveza, neće narušiti bilo koje takvo pravo, ovlašćenje ili pravno sredstvo niti se može tumačiti kao odricanje od istog ili pristanak na takvo neispunjavanje obaveza; niti će djelovanje takve strane u vezi s bilo kakvim neispunjavanjem obaveza, ili bilo kakvim pristankom na bilo koji neispunjavanje obaveza, uticati ili narušiti bilo koje pravo, ovlašćenje ili pravno sredstvo takve strane u vezi s bilo kojim drugim naknadnim neispunjavanjem obaveza.

Stav 6.03. Rješavanje sporova

Odredbe stava 8.04. (*Rješavanje sporova*) Opštih uslova i odredbi primjenjuju se kao da su ovdje u cjelosti utvrđeni *mutatis mutandis*, osim što:

- (i) pozivanje na „Ugovor o kreditu“ ili „Ugovor o projektu“ tumači se kao pozivanje na „ovaj Ugovor“; i
- (ii) pozivanje na „Zajmoprimca“ tumači se kao pozivanje na „Državu“.

ČLAN VII – STUPANJE NA SNAGU; RASKID UGOVORA

Stav 7.01. Datum stupanja na snagu

Osim ako se Banka i Država drugačije ne dogovore, ovaj Ugovor stupa na snagu na dan kada Banka pošalje Državi obavještenje o prihvatanju dokaza propisanih u stavu 7.02 (*Uslovi koji prethode stupanju na snagu*) i stavu 7.04. (*Pravna mišljenja*) ovog Ugovora.

Stav 7.02. Uslovi koji prethode stupanju na snagu

Ovaj Ugovor neće stupiti na snagu ako se Banka ne uvjeri da se nijedan događaj iz stava 5.01(a) (*Obustava*) ili stava 5.04. (*Slučajevi povraćaja sredstava*) ovog Ugovora nije dogodio i ne nastavlja se; i sve dok se ne ispune sljedeći prethodni uslovi, u obliku i sadržaju zadovoljavajućem za Banku, ili po isključivoj odluci Banke, bilo u cjelosti ili djelimično i bilo podložno uslovima ili bezuslovno:

- (a) Banka će primiti dva propisno sačinjena originalna primjerka ovog Ugovora;
- (b) ispunjeni su svi uslovi koji prethode stupanju na snagu Ugovora o kreditu prema stavu 9.02 (*Uslovi koji prethode stupanju na snagu*) Standardnih uslova i odredbi i stavu 6.01 (*Uslovi koji prethode stupanju na snagu*) Ugovora o kreditu, osim samog stupanja na snagu ovog Ugovora, u obliku i sadržaju zadovoljavajućem za Banku;
- (c) Banka će primiti dokaze, u obliku i sadržaju koji su zadovoljavajući za Banku, da su izvršenje i isporuka ovog Ugovora u ime Države propisno odobreni ili ratifikovani svim potrebnim vladinim, administrativnim i korporativnim mjerama;
- (d) Jedinica za implementaciju projekta (PIU) je osnovana i operativna; i
- (e) Banka je dobila druga dokumenta koja je razumno zahtijevala.

Stav 7.03. Uslovi koji prethode prvoj Isplati

Obaveza Banke da izvrši prvu Isplatu bespovratnih sredstava podliježe ispunjavanju prethodnih uslova, u obliku i sadržaju koji su zadovoljavajući za Banku, ili po isključivoj odluci Banke, od kojih se Banka odriče, bilo u cjelosti ili djelimično i bilo podložno uslovima ili bezuslovno:

- (a) Banka mora primiti zadovoljavajuće dokaze da je Država imenovala Konsultante za nabavku i podršku PIU u skladu s ovim Ugovorom; i
- (b) Banka je primila ključni ugovor(e) o konsultantskim uslugama za pružanje pomoći PIU u implementaciji projekta (kako je opisano u Prilogu 1 Ugovora o kreditu).
- (c)

Stav 7.04. Raskid zbog nestupanja na snagu

Ako:

- (a) ovaj Ugovor ne stupa na snagu do datuma koji je sto osamdeset (180) kalendarskih dana od datuma ovog Ugovora; ili

- (b) Ugovor o kreditu ne stupa na snagu do datuma navedenog u stavu 6.04 (*Raskid zbog nestupanja na snagu*) Ugovora o kreditu ili bilo kojeg daljeg datuma o kojem je Banka obavijestila Državu u svojstvu zajmoprimca u skladu sa stavom 9.04 (*Raskid zbog nestupanja na snagu*) Standardnih uslova i odredbi;

sve obaveze Banke po ovom Ugovoru prestaju osim ako Banka, nakon razmatranja razloga za kašnjenje, ne odredi kasniji datum za potrebe ovog stava. Banka će odmah obavijestiti Državu o tom kasnijem datumu.

Stav 7.05. Raskid ugovora zbog izvršenja

- (a) Ovaj Ugovor ostaje na snazi sve dok Država ne izvrši sve svoje obaveze u skladu s odredbama ovog Ugovora, osim ako se ranije ne raskine u skladu s njegovim uslovima; pod uslovom da odredbe stava 6.03 (*Rješavanje sporova*) ostaju na snazi i nakon raskida ovog Ugovora.
- (b) Bez obzira na bilo što suprotno u ovom Ugovoru, odredbe stava 5.04(d) (*Događaji povraćaja sredstava*) ostaju na snazi nakon raskida ovog Ugovora pet (5) godina nakon Datuma završetka projekta.

ČLAN VIII - RAZNO

Stav 8.01. Obavještenja

- (a) Svako obavještenje ili zahtjev koji se zahtijeva ili je dozvoljeno dati ili podnijeti po ovom Ugovoru mora biti u pisanom obliku. Osim ako nije drugačije predviđeno u stavu 7.01 (*Datum stupanja na snagu*) ovog Ugovora, smatraće se da je takvo obavještenje ili zahtjev propisno dostavljeno ili podneseno kada je dostavljeno stranci kojoj se mora dati ili podnijeti na adresu stranke navedenoj u nastavku ili na drugu adresu koju je ta stranka navela u pisanom obliku drugoj stranci koja šalje obavještenje ili podnosi zahtjev. Osim ako nije drugačije predviđeno u ovom Ugovoru ili Priručniku za isplatu EBRD-a, takva isporuka se može izvršiti lično, poštom ili faksom. Isporuke izvršene faksom takođe se potvrđuju poštom.

Za Državu:

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija Crne Gore
Vaka Đurovića b.b. 81000 Podgorica
Crna Gora

Za: Dr Anđela Jakšić - Stojanović
Ministarka prosvjete, nauke i inovacija

E-mail: kabinet@mpni.gov.me

Za Banku:

Evropska banka za obnovu i razvoj
Bank street 5
London E14 4BG
Ujedinjeno Kraljevstvo

Za: Bankarske usluge / Operativni broj 54660

E-mail: bankingservices@ebrd.com

(b) Banka može pozvati Državu da se registruje za korišćenje ClientNet ili drugog oblika elektronske komunikacije, a ako se Država i Banka saglase o korišćenju ClientNet ili takvog drugog oblika elektronske komunikacije, svako obavještenje, zahtjev ili druga komunikacija od Države ka Banci ili od Banke ka Državi (osim obavještenja, zahtjeva ili druge komunikacije koja se, u skladu sa ovim Ugovorom, mora dostaviti u originalu, ovjerenoj ili štampanoj formi) može, u skladu sa uslovima i odredbama ClientNet ili tog drugog oblika elektronske komunikacije, biti dostavljena ili izvršena objavljivanjem takvog obavještenja, zahtjeva ili komunikacije na ClientNet ili poslata u skladu sa dogovorenim uslovima za taj drugi oblik elektronske komunikacije.

(c) Svako obavještenje, zahtjev ili druga komunikacija dostavljena lično, avio-poštom, faksom, preko ClientNet ili drugog dogovorenog oblika elektronske komunikacije biće važeća samo kada je stvarno zaprimljena (ili stavljena na raspolaganje) u čitljivom obliku, pod uslovom da svako obavještenje, zahtjev ili komunikacija koja je zaprimljena (ili stavljena na raspolaganje) nakon 17:00 časova na mjestu gdje stranka kojoj se odgovarajuće obavještenje, zahtjev ili komunikacija šalje ima svoju adresu za potrebe ovog Ugovora, postaje važeće tek narednog dana.

(d) Slijede imena, zvanja i imejl adrese osoba koje su određene kao inicijalni kontakti Države za potrebe bilo koje pozivnice koju Banka može uputiti Državi u vezi sa ClientNet:

<i>Ime i prezime</i>	<i>Zvanje</i>	<i>Imejl adrese</i>	<i>Jezik - engleski, ruski, francuski</i>
Novica Vuković	Ministar finansija	novica.vukovic@mif.gov.me	engleski
Andrijana Ulić Rajović	Generalna direktorica	andrijana.ulic@mif.gov.me	engleski
Spasoje Ostojić	Načelnik Službe za investicije i javne nabavke	spasoje.ostojic@mpni.gov.me	engleski

Stav 8.02. Ovlašćenje za djelovanje

Sve radnje koje je potrebno ili je dozvoljeno preduzeti i sva dokumenta koja je potrebno ili dozvoljeno da Država potpiše u skladu s ovim Ugovorom preduzeće ili potpisati Ovlašćeni predstavnik Države ili drugi službenici Države koje će Ovlašćeni predstavnik Države pisanim putem odrediti. Država će Banci dostaviti dokaze o ovlašćenju i ovlašćeni primjerak potpisa takvog službenika u obliku Priloga 2 (*Obrazac dopisa kojim se imenuju ovlašćeni potpisnici*).

Stav 8.03. Izmjene i dopune

Ovaj Ugovor može se mijenjati i dopunjavati pisanim dokumentom koji potpisuju ovlašćeni predstavnik države i propisno ovlašćeni službenik Banke.

Stav 8.04. Engleski jezik

Ovaj Ugovor je pripremljen i potpisan na engleskom jeziku. Sva dokumenta dostavljena u skladu s ovim Ugovorom biće na engleskom jeziku. Uz dokumenta na bilo kojem drugom jeziku prilaže se prevod na engleski jezik koji je ovjeren kao odobreni prevod i takav odobreni prevod mora biti konačan.

Stav 8.05. Obeštećenje

- (a) Država preuzima punu odgovornost, saglasna je da će obeštetiti Banku i njene službenike, direktore, zaposlene, zastupnike i službenike za i od svih odgovornosti, obaveza, gubitaka, šteta (kompenzacionih, kaznenih ili drugih), kazni, potraživanja, radnji, poreza, tužbi, troškova i izdataka (uključujući razumne naknade i troškove pravnog savjetnika i troškove istrage) bilo koje vrste i prirode, uključujući, ne dovodeći u pitanje uopštenost prethodno navedenog, one koji proizlaze iz ugovora ili delikta (uključujući nemar) ili objektivne odgovornosti ili na drugi način, koji su nametnuti, nastali ili potvrđeni protiv Banke ili bilo kojeg od njenih službenika, direktora, zaposlenih, zastupnika ili službenika (bez obzira na to da li su obeštećeni od strane bilo koje druge osobe na osnovu bilo kojeg drugog dokumenta) i koji se na bilo koji način odnose na ili proizlaze iz direktno ili indirektno:
- (1) bilo koju od transakcija predviđenih ovim Ugovorom ili njihovo potpisivanje, isporuku ili izvršenje;
 - (2) upravljanje ili održavanje objekata Države ili njihovo vlasništvo, kontrolu ili posjedovanje od strane Države; ili
 - (3) ostvarivanje bilo kojeg prava i pravnih sredstava od strane Banke prema ovom Ugovoru; i

pod uslovom da Banka nema nikakvo pravo na obeštećenje prema ovom Ugovoru za vlastiti grubi nemar ili namjerno nedolično ponašanje.

(b) Država potvrđuje da Banka sklapa ovaj Ugovor i da je djelovala isključivo kao davalac bespovratnih sredstava, a ne kao savjetnik Države. Država izjavljuje i garantuje da je pri sklapanju ovog Ugovora angažovala i oslanjala se na savjete koje su joj dali njeni sopstveni pravni, finansijski i drugi stručni savjetnici, i da se nije oslanjala niti će se ubuduće oslanjati na bilo koji savjet koji joj je dala Banka.

Stav 8.06. Prenos prava

Država ne smije ustupiti ili na drugi način prenijeti sva ili bilo koji dio svojih prava ili obaveza prema ovom Ugovoru bez prethodne pisane saglasnosti Banke.

Stav 8.07. Prava, pravna sredstva i odricanja

Prava i pravna sredstva Banke po ovom Ugovoru neće biti ugroženi bilo kojom radnjom ili stvarima koja bi, osim ovog stava, mogla dovesti u pitanje takva prava ili pravna sredstva. Nikakvo postupanje i nikakvo kažnjenje u ostvarivanju ili neizvršavanje bilo kojeg prava, ovlašćenja ili pravnog sredstva Banke neće narušiti bilo koje takvo pravo, ovlašćenje ili pravno sredstvo niti će se tumačiti kao odricanje od iste. Svako odricanje od bilo kojeg od uslova ovog Ugovora biće u pisanom obliku i potpisano od strane Banke. U slučaju da se Banka odrekne uslova za bilo kakvu Isplatu Finansiranja bespovratnim sredstvima, smatraće se da je Država primanjem takve Isplate pristala na uslove takvog odricanja i pravo Banke da zahtijeva ispunjavanje tog uslova izričito će se čuvati u svrhu svake naknadne isplate. Prava i pravna sredstva predviđeni u ovom Ugovoru i drugim ugovorima koji su ovdje predviđeni kumulativni su i ne isključuju bilo koje drugo ili dalje ostvarivanje istog ili ostvarivanje bilo kojeg drugog prava ili pravnog sredstva.

Stav 8.08. Objavljivanje informacija

(a) Banka može objaviti dokumenta, informacije i zapise koji se odnose na Državu i Projekat (uključujući kopije ovog Ugovora i bilo kojeg drugog ugovora koji se njime razmatra) koje Banka smatra prikladnim za bilo koje svrhe u vezi s bilo kojim sporom koji uključuje Državu, u svrhu očuvanja ili ostvarivanja bilo kojeg prava Banke po ovom Ugovoru ili bilo kojem drugom ugovoru koji se njime razmatra ili naplate bilo kojeg iznosa koji se duguje Banci i u tu svrhu obaveza izvještavanja prema ulagačima Fonda i u pogledu drugih obaveza u okviru Fonda.

(b) Država potvrđuje i slaže se da je EBRD dužan da obavijesti Evropsku komisiju ako, u vezi sa sprovođenjem Finansiranja bespovratnim sredstvima, otkrije da:

- (i) Država je Isključeni subjekat;
- (ii) Država ili bilo koji korisnik Finansiranja bespovratnim sredstvima s kojim Država stupa u ugovorni odnos je Osoba pod ograničenjem;

- (iii) bilo koju Zabranjenu praksu i/ili nepravilnost u plaćanju i/ili korišćenju bespovratnih sredstava.

Stav 8.09. Primjerci ugovora

Ovaj Ugovor može biti potpisan u bilo kojem broju primjeraka, od kojih će se svaki smatrati originalom, ali svi zajedno čine jedan te isti ugovor.

Stav 8.10. Odgovornost ulagača Fonda

Ulagači Fonda ne odgovaraju za bilo kakve zahtjeve trećih strana za naknadu štete koja proizilazi iz sprovođenja Projekta finansiranog iz sredstava Fonda.

KAO POTVRDU NAVEDENOG, Ugovorne strane, djelujući preko svojih propisno ovlašćenih predstavnika, potpisuju ovaj Ugovor u tri primjerka na datum kao što je prvi put gore naveden.

CRNA GORA

Ime: Dr Anđela Jakšić Stojanović
Funkcija: Ministarka prosvjete, nauke i inovacija

EVROPSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVOJ

Ime: Remon Zakarija
Funkcija: Šef Kancelarije EBRD-a za Crnu Goru

PRILOG 1 – STAVKE FINANSIRANE BESPOVRATNIM SREDSTVIMA

Tabela prikazana u ovom Prilogu navodi stavke financirane bespovratnim sredstvima i iznos Financiranja bespovratnih sredstava dodijeljen svakoj stavci financiranoj bespovratnim sredstvima.

	Stavke financirane bespovratnim sredstvima	Iznos bespovratnih sredstava dodijeljen u EUR
1	Roba, radovi i usluge za mjere energetske efikasnosti u obrazovnim ustanovama.	4,000,000

PRILOG 1 - OBRAZAC ZAHTJEVA ZA ISPLATU

[otkucati na memorandumu Države]

[Datum]

Evropska banka za obnovu i razvoj
Bank street 5
London E14 4BG
Ujedinjeno Kraljevstvo

Za: Bankarske usluge

Operativni br. 54660 (komponenta bespovratnih sredstava)
Zahtjev za isplatu br. [1]

Predmet: Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava od _____. između Države i Evropske banke za obnovu i razvoj („Banka“).

Ovim putem tražimo sljedeću isplatu u skladu s odredbama gore navedenog Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava:

Valuta bespovratnih sredstava:	[u EUR]
Potrebna valuta plaćanja:	[2]
Finansirani iznos(i)/valuta:	[3]
Datum vrijednosti:	[4]
Plaća se (primaoca uplate):	[5]
Naziv računa primaoca uplate:	[6]
Broj računa primaoca uplate:	[7]
Naziv banke primaoca uplate:	[8]
Adresa banke primaoca uplate:	[9]

Podaci o korespondentnoj banci primaoca uplate:

Naziv korespondentne banke:	[10]
Adresa:	[11]
Naziv računa:	[12]
Broj računa:	[13]
Referenca plaćanja:	[14]
E-mail adresa primaoca uplate:	[15]

Ovim putem potvrđujemo da prethodno nismo zatražili isplatu iz bespovratnih sredstava za pokrivanje ovih troškova. Nismo dobili i ne namjeravamo dobiti sredstva u tu svrhu iz sredstava bilo koje druge podrške, kredita ili zajma.

Roba i usluge obuhvaćene ovim zahtjevom kupljene su ili se kupuju u skladu s uslovima Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava.

[*Usklađenost garancije sa zahtjevima stava 2.02(c) (Uslovi koji prethode Isplati) korišćenjem teksta tog stava.*]

Ovim putem potvrđujemo EBRD-u da (i) ispunjavamo svoje obaveze utvrđene u Ugovoru o dodjeli bespovratnih sredstava i Ugovoru o kreditu i (ii) da se nije dogodio nijedan događaj koji bi mogao materijalno i negativno uticati na naše poslovanje ili finansijsko stanje ili našu sposobnost da sprovedemo Projekat ili da izvršimo bilo koju od naših obaveza iz Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava.

Pored toga, ovim putem potvrđujemo EBRD-u da:

(iii) Država nije osoba pod sankcijama UN-a, niti djeluje u ime ili po nalogu osobe pod sankcijama UN-a;

(iv) Država nije osoba pod sankcijama EU, niti djeluje u ime ili po nalogu osobe pod sankcijama EU;

(v) nijedan dio sredstava Finansiranja bespovratnim sredstvima ne smije se upotrebljavati, direktno ili indirektno, za plaćanja osobi pod sankcijama UN-a ili bilo kojem pojedincu ili subjektu koji djeluje u ime ili po nalogu osobe pod sankcijama UN-a ili u njihovu korist ili na drugi način protivno sankcijama UN-a;

(vi) nijedan dio sredstava Finansiranja bespovratnim sredstvima ne smije se upotrebljavati, direktno ili indirektno, za plaćanja osobi pod sankcijama EU ili bilo kojem pojedincu ili subjektu koji djeluje u ime ili po nalogu osobe pod sankcijama EU.

Kako bi se izbjegla sumnja, potvrđujemo i saglasni smo da su izjave navedene pod tačkama (v) i (vi) navedene takođe u odnosu na svakog Izvođača radova koji je određen kao primalac uplate prema ovom Zahtjevu za isplatu.

S poštovanjem,

[16]

Potpisnik:

Ime:

Funkcija:

Prilozi: - Ukupan broj sažetaka: [17]
- Ukupan broj stavki dokumenata: [18]

Napomene za popunjavanje obrasca zahtjeva za isplatu

[1] Država bi trebalo da numerise svaki obrazac zahtjeva. Prvi zahtjev za isplatu bespovratnih sredstava biće broj 1, sljedeći zahtjevi biće brojevi 2, 3 itd. Na Državi je da prati broj svih zahtjeva za isplatu bespovratnih sredstava koje je podnijela u skladu s datim Ugovorom o dodjeli bespovratnih sredstava. Obrasci zahtjeva trebalo bi da slijede isti sistem uzastopnog numerisanja, bez obzira na to da li se radi o direktnoj isplati plaćanja ili o izdavanju obaveze naknade troškova. Upotrebom ovog sistema numerisanja

izbjegava se zabuna u slučaju da se obrasci zadrže u pošti, pošalju se faksom više puta itd.

[2] Navedite valutu stvarnog plaćanja. To će biti ili valuta bespovratnih sredstava ili valuta troškova (vidi [3] u nastavku). Alternativno, u nekim okolnostima Banka može pristati da na plaćanje u trećoj valuti, u kojem slučaju bi djelovala kao zastupnik Države kako bi dobila tu valutu.

Ako je potrebno plaćanje u više od jedne valute, tada treba koristiti drugačiji obrazac za prijavu po valuti.

[3] Finansirani iznosi su originalni troškovi, u izvornoj valuti, kako je detaljno opisano u sažetku, izračunati u odgovarajućem procentu navedenom u ugovoru o dodjeli bespovratnih sredstava za primjenljivu kvalifikovanu Stavku finansiranu bespovratnim sredstvima. Iznosi koji su ovdje dati treba da odgovaraju ukupnom iznosu/ima u stavu [15] sažetka.

[4] Datum vrijednosti je datum na koji je račun EBRD-a terećen iznosom plaćanja isplate. EBRD ne može garantovati da će račun primaoca uplate biti odobren istog datuma, jer to zavisi od postupaka koje je usvojio klirinški sistem ili banka primalac u zemlji primaoca. Između datuma kada EBRD primi zahtjev i traženog datuma vrijednosti trebalo bi biti najmanje 15 radnih dana. Ako je uplata zapravo potrebna što je prije moguće, umjesto na taj određeni datum vrijednosti, možda je bolje ne navesti tačan datum, već staviti „što je prije moguće“ u ovo polje [4]. U tom slučaju EBRD će izvršiti uplatu u svakom slučaju u roku od 15 radnih dana, ali i ranije, ako je moguće. (Imajte na umu da se plaćanje može garantovati samo u roku od 15 radnih dana ako je zahtjev za isplatu tačan i potpun.)

[5] Isplata se isplaćuje primaocu uplate. Po pravilu će primalac uplate biti Izvođač radova, ali pod uslovom da je Banka drugačije dogovorila u pisanom obliku i da priložena dokumentacija (vidi sažetak) obezbjeđuje dokaz da je zajmoprimac već platio Izvođaču radova, tada se može izvršiti plaćanje prema Državi.

[6] Naziv računa primaoca uplate u većini slučajeva biće jednostavno naziv primaoca uplate.

[7] Broj računa primaoca uplate potreban je kako bi se izbjegla kašnjenja. U sve većem broju zemalja banke će odbiti da izvrše plaćanje ako broj računa primaoca uplate nije naveden u uputstvima za plaćanje.

[8] Banka primaoca uplate je banka u kojoj se vodi račun primaoca uplate. Navedite naziv banke i mjesto.

[9] Umjesto adrese može se navesti šifra za razvrstavanje ili SWIFT kod.

[10] Korespondentna banka banke primaoca uplate potrebna je samo ako se plaćanje ne vrši u valuti zemlje u kojoj se nalazi banka primaoca uplate. U tom slučaju, korespondentna banka je banka koja se nalazi u zemlji valute plaćanja kod koje banka primaoca uplate ima račun.

[11] Umjesto adrese može se navesti šifra za sortiranje ili SWIFT kod korespondentne banke.

[12] Naziv bankovnog računa primaoca uplate u većini slučajeva biće jednostavno naziv banke primaoca uplate.

[13] Broj računa banke primaoca uplate bitan je ako banka primalac uplate ima više od jednog računa u korespondentnoj banci ili ako nije članica SWIFT-a (međunarodni sistem elektronskog plaćanja). Inače je ovaj broj koristan, ali nije obavezan. Ako je primjenljivo, IBAN broj (Međunarodni broj bankovnog računa).

[14] Referentna oznaka plaćanja koju će EBRD poslati s uplatom pomaže primaocu uplate da identifikuje plaćanje. Ako se ne zatraži posebno pozivanje, EBRD će navesti ime države i broj ugovora.

[15] E-mail adresa primaoca uplate potrebna je kako bi Banka mogla primaocu uplate poslati obavještenje o nadolazećim plaćanjima prije nego što Banka izvrši takva plaćanja. To bi trebalo da bude email nalog koji primalac uplate redovno provjerava.

[16] Potpis. Sažetak zahtjeva trebalo bi da bude potpisan od strane Države ili u njeno ime.

[17] U sažecima su navedene sve stavke dokumentacije priložene kao podrška zahtjevu za isplatu. Ako ima mnogo stavki, preporučljivo je koristiti zaseban sažetak po kategoriji.

[18] Stavke dokumentacije (ugovori, računi, potvrde itd.) treba numerisati i prikazati istim redoslijedom kojim se nalaze na sažecima. Njihov ukupan broj trebalo bi da bude naveden ovdje kako bi se olakšala revizija EBRD-a.

Podložno promjenama

EVROPSKA BANKA ZA OBNOVU I RAZVOJ

Naziv Države:
[1]

Operativni broj: **Br. zahtjeva:** [4]
 54660

Datum:
[2]

Broj sažetka: [5] **Isplata** (ref.br./ naziv/ %)
stavki
finansiranih
bespovratnim
sredstvima: [6]/...../.....

Broj stavke	Opis stavke	Broj i datum Ugovora	Naziv i adresa potpisnika ugovora	Kratak opis robe, radova ili usluga	Valuta i ukupni iznos ugovora	Valuta i iznos prihvatljivih troškova	Iznos Finansiranja u valuti Troškova
[7]	[8]	[9]	[10]	[11]	[12]	[13]	[14]

Potpis

UKUPNO (po valuti)
 [15]

[16].....

NAPOMENE ZA POPUNJAVANJE SAŽETKA ZAHTJEVA ZA ISPLATU

[1] Naziv. Naziv Države. To bi trebalo biti isto kao na obrascu zahtjeva za isplatu kojem pripada ovaj sažetak.

[2] Datum. Datum zahtjeva. To bi trebalo biti isto kao na obrascu zahtjeva za isplatu kojem pripada ovaj sažetak.

[3] Operativni broj. Taj je broj isti kao na obrascu zahtjeva za isplatu kojem pripada ovaj sažetak.

[4] Broj zahtjeva. Ovo je broj obrasca zahtjeva za isplatu kojem pripada ovaj sažetak.

[5] Broj sažetka. Za svaki zahtjev za isplatu, sažeci treba da budu numerisani počevši od 1, a njihov ukupan broj zabilježen na obrascu zahtjeva za isplatu kojem pripadaju.

[6] Stavka finansirana bespovratnim sredstvima. Ovo je stavka finansirana bespovratnim sredstvima za Projekat, koja će se finansirati iz sredstava od tražene isplate. U Ugovoru o dodjeli bespovratnih sredstava možete pronaći naziv i referentni broj stavke finansirane bespovratnim sredstvima, kao i procenat troškova koji će se finansirati (na primjer, „Stavka finansirana bespovratnim sredstvima br. (3b), oprema, 60%“).

Ako jedan zahtjev za isplatu pokriva troškove više od jedne stavke finansirane bespovratnim sredstvima, tada se za svaku stavku koja se finansira bespovratnim sredstvima koristi zaseban sažetak.

[7] Broj stavke. Sve stavke dokumenata (računi, ugovori, potvrde itd.) treba da budu prikazane istim redoslijedom koji se nalaze na sažetku. Da bi se olakšala identifikacija, dokumenti treba da budu numerisani, počevši od 1, 2, 3 itd., za svaki novi zahtjev za isplatu, a taj broj treba jasno da bude označen na samom dokumentu. Ukupan broj stavki za ukupan broj svih sažetaka naveden je na obrascu zahtjeva za isplatu.

[8] Opis stavke. Opišite svaku stavku, npr. „faktura“, „račun“, „potvrda inženjera“, „prevod [...]“ itd.

[9] Broj i datum narudžbe ugovora. Preporučuje se da se ugovoru da originalni broj kada je sastavljen između Države i Izvođača radova. EBRD će usvojiti ovaj broj za sopstveno vođenje evidencije. Ako ugovoru nije dodijeljen originalni broj, EBRD će mu dodijeliti broj i obavijestiti Državu u trenutku odobrenja. Ako Država ne zna broj u trenutku popunjavanja sažetka, ovaj dio može se ostaviti EBRD-u da ispuni.

U ovoj koloni takođe treba navesti datum narudžbe ugovora/narudžbenice.

Napomena: isti ugovor može se pojaviti u više od jednog zahtjeva za isplatu, ako se isporuka robe, radova ili usluga (vidjeti [11]), a time i plaćanje za tu robu itd., vrši u fazama.

[10] Ime i adresa Izvođača radova. Ime i adresa druge ugovorne strane (izvođača radova) u ugovoru/narudžbenici kako je opisano u [9].

[11] Kratak opis robe, radova ili usluga. Ta roba, radovi ili usluge treba da odgovaraju pojedinostima navedenim u ugovoru ili drugim predstavljanim dokumentima i treba da budu obuhvaćeni stavkom finansiranom bespovratnim sredstvima navedenom u [6].

[12] Valuta i ukupni iznos ugovora. Ukupan iznos, u izvornoj valuti, ugovora navedenog u [9].

[13] Valuta i iznos prihvatljivih troškova. Po trošku: ukupni dospjeli ili plaćeni iznos, u izvornoj valuti, kako je obuhvaćeno računima ili drugim dokumentima navedenima u [7] i [8]. Ako postoji više od jedne „stavke“ za svaki trošak (npr. faktura, potvrda i račun, sve za isti trošak), te stavke treba staviti u zagrade i u ovoj koloni treba prikazati samo jedan iznos.

[14] Iznos finansiranja. Za svaki iznos naveden u koloni [13] trebalo bi da postoji odgovarajući iznos u ovoj koloni [14], izračunat u procentu navedenom u [6], koji odgovara kategoriji ovog sažetka. Iznos finansiranja trebalo bi da bude u izvornoj valuti ugovora i troškova (kolone 12 i 13). To može, ali i ne mora biti isto kao valuta kredita ili valuta plaćanja.

[15] Ukupno. Iznose finansiranja, kako je navedeno u [14], trebalo bi sabrati u jedan ukupni iznos po valuti. Za zahtjeve za direktnu isplatu, ovdje navedeni iznos(i) treba da odgovaraju iznosu (iznosima) navedenom u [9] obrasca zahtjeva za direktnu isplatu.

[16] Potpis. Sažetak zahtjeva trebalo bi da bude potpisan od strane Države ili u njeno ime. Pogledajte obrazac zahtjeva za isplatu vezano za zahtjeve za potpisivanje.

PRILOG 2 - OBRAZAC DOPISA KOJIM SE IMENUJU OVLAŠĆENI POTPISNICI

[otkucati na memorandumu Države]

[Datum]

Evropska banka za obnovu i razvoj
 Bank street 5
 London E14 4BG
 Ujedinjeno Kraljevstvo

Upozorenje: Odsjek za operativnu administraciju

Predmet: Operativni br. 54660 (komponenta bespovratnih sredstava)
 Dopis o imenovanju ovlašćenih potpisnika⁷

Poštovani gospodine/gospođo,

S obzirom na ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava od [datum] („Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava“) između Države i Evropske banke za obnovu i razvoj („Banka“), obavještavamo vas da je svaka osoba čiji su ovjereni primjerci potpisa navedeni u nastavku ovlašćena u ime Države da potpisuje [Zahtjeve za isplatu i [sva [druga] obavještenja ili dokumenta]] koja je potrebno ili dozvoljeno potpisati u skladu s prethodno navedenim Ugovorom dodjeli bespovratnih sredstava.

IME	FUNKCIJA	UZORAK POTPISA
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Ovime se opozivaju sva prethodna obavještenja s potpisima službenika ovlašćenih za potpisivanje u ime Države u skladu s gore navedenim Ugovorom o dodjeli bespovratnih sredstava.

⁷ Država može promijeniti imenovanje u bilo kojem trenutku tako što će Banci dostaviti novi dopis o imenovanim ovlašćenim potpisnicima.

S poštovanjem,

Za i u ime:

DRŽAVE

Potpisnik: _____

Ime:

Funkcija:

NAPOMENE ZA POPUNJAVANJE DOPISA KOJIM SE IMENUJU OVLAŠĆENI POTPISNICI

- Gore navedeni dopis ovlašćenja potpisuje u ime Države njegov Ovlašćeni predstavnik. [Napominjemo da, u vezi sa svim radnjama koje je potrebno ili dozvoljeno preduzimati u skladu s odredbama stava 2.02 ili 2.03 Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava, prethodno navedeni dopis ovlašćenja potpisuje u ime države Ovlašćeni potpisnik.]
- U slučaju da svaki dokument treba da potpiše više službenika, to mora biti jasno navedeno u dopisu o ovlašćenju, a prva rečenica mora se u skladu s tim prilagoditi. Ako su ovlašćeni potpisnici podijeljeni u dvije grupe, a potreban je potpis službenika iz svake grupe, to takođe mora biti jasno navedeno.

GRANT AGREEMENT

(Education Energy Efficiency Project)

between

MONTENEGRO

and

**EUROPEAN BANK
FOR RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT**

in respect of an investment grant from
the Regional Energy Efficiency Programme for the Western Balkans (REEP)

Dated [] 2024

TABLE OF CONTENTS

ARTICLE I – DEFINITIONS AND INTERPRETATION	2
Section 1.01 Definitions	2
Section 1.02 Interpretation	5
ARTICLE II - GRANT FINANCING	6
Section 2.01 Amount, Currency and Purpose	6
Section 2.02 Disbursements	6
Section 2.03 Reallocation.....	9
Section 2.04 Cancellation by the Sovereign.....	9
Section 2.05 Payments	9
ARTICLE III - EXECUTION OF THE PROJECT	10
Section 3.01 Cooperation and Information	10
Section 3.02 Responsibilities Relating to the Execution of the Project	10
Section 3.03 Environmental and Social Compliance	11
Section 3.04 Support Obligations of the Sovereign	11
Section 3.05 Project Implementation Unit	11
Section 3.06 Procurement.....	11
Section 3.07 Project Records and Reports; Examinations	12
ARTICLE IV - FINANCIAL AND OPERATIONAL COVENANTS.....	13
Section 4.01 Financial Records and Reports.....	13
Section 4.02 Taxes	13
Section 4.03 Visibility.....	14
Section 4.04 Fraud and Corruption	14
Section 4.05 Furnishing of Information	14
Section 4.06 Inspection and Audit	15
Section 4.07 Other Affirmative Project Covenants.....	15
Section 4.08 Sanctions	16
Section 4.09 Additional Representations	16
ARTICLE V - SUSPENSION AND CANCELLATION; REFUND	17
Section 5.01. Suspension.....	17
Section 5.02. Cancellation by the Bank	18
Section 5.03. Obligations of the Sovereign.....	19
Section 5.04. Events of Refund.....	19
Section 5.05. Recovery from the Final Beneficiary	20
ARTICLE VI - ENFORCEABILITY, DISPUTE RESOLUTION	21
Section 6.01 Enforceability	21
Section 6.02 Failure to Exercise Rights	21
Section 6.03 Dispute Resolution	21
ARTICLE VII - EFFECTIVENESS; TERMINATION.....	21
Section 7.01 Effective Date.....	21
Section 7.02 Conditions Precedent to Effectiveness	22
Section 7.03 Conditions Precedent to the First Disbursement	22
Section 7.04 Termination for Failure to Become Effective	22
Section 7.05 Termination on Performance.....	23
ARTICLE VIII - MISCELLANEOUS	23
Section 8.01 Notices.....	23

Section 8.02	Authority to Act.....	25
Section 8.03	Amendment	25
Section 8.04	English language	25
Section 8.05	Indemnification	25
Section 8.06	Assignments	26
Section 8.07	Rights, Remedies and Waivers.....	26
Section 8.08	Disclosure.....	26
Section 8.09	Counterparts	27
Section 8.10	Liability of the Contributors of the Fund	27
SCHEDULE 1 - THE GRANT FINANCED ITEMS		1
EXHIBIT 1 - FORM OF DISBURSEMENT REQUEST		1
EXHIBIT 2 - FORM OF LETTER DESIGNATING AUTHORISED SIGNATORIES		1

GRANT AGREEMENT

AGREEMENT dated [] 2024 between **MONTENEGRO** (the "Sovereign") and **EUROPEAN BANK FOR RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT** (the "Bank" or "EBRD").

PREAMBLE

WHEREAS:

(A) EBRD is an international financial institution established under international law pursuant to the Agreement Establishing the European Bank for Reconstruction and Development (the "Agreement Establishing the Bank") dated 29 May 1990.

(B) The Sovereign has requested assistance in financing part of the Project (as hereinafter defined), which is designed to assist the Sovereign in the implementation of energy efficiency and renewable energy measures in twenty-three (23) schools and kindergarten buildings and one (1) students' dormitory across Montenegro (the "Educational Buildings").

(C) The Bank entered into a loan agreement dated [] 2024 with the Sovereign in its capacity as the borrower, pursuant to which the Bank as lender would make a loan of up to EUR 20,000,000 (twenty million Euros) for the financing of part of the Project, as described in Schedule 1 thereto (the "Project"), subject to the terms and conditions set forth in the loan agreement as may be amended from time to time (the "Loan Agreement").

(D) Pursuant to Article 20 of the Agreement Establishing the Bank, the Bank has established the European Western Balkans Joint Fund (the "Fund"), a multi-donor fund under the Western Balkans Investment Framework. The Fund is managed and administered in accordance with the General Conditions dated 7 November 2006, as may be amended from time to time (the "General Conditions of the Fund").

(E) Pursuant to the Contribution Arrangement with reference No. IPA III/2022/439-288, the European Union (the "EU") has agreed to contribute to the extension of the Regional Energy Efficiency Programme for the Western Balkans ("REEP") (WB-IG06-REG-ENE-01) through the Fund, in accordance with the terms and conditions of the General Conditions of the Fund.

(F) The Bank made available a technical assistance fund provided by Austrian DRIVE Fund in the form of a grant to finance the preparation of the energy efficiency feasibility study in an amount of up to EUR 50,000 (fifty thousand Euros) ("TA Grant 1") and the Bank intends to make available technical assistance funds provided by donors in form of grants to finance (i) the procurement support for the selection of the project implementation unit consultant in an amount of up to EUR 25,000 (twenty-five thousand Euros), funded by the EBRD Shareholder Special Fund ("TA Grant 2") and (ii) the development of a programme to raise awareness and prevent gender-based violence and harassment (GVBH) in an amount of up to EUR 100,000, funded by EBRD Gender and Economic Inclusion Shareholder Special Fund ("TA Grant 3", and TA Grant 1, TA Grant 2 and TA Grant 3 collectively referred to as "TA Grants"), subject to the terms and conditions of one or more technical assistance grant agreements to be entered into between the Bank and the Borrower (the "TA Grant Agreements").

(G) Further to the terms and conditions of the General Conditions of the Fund, the Bank has agreed to extend to the Sovereign a grant in an amount not to exceed EUR 4,000,000 (four million Euros) from the resources of the extension of the Fund, subject to and on the terms and conditions set forth in this Agreement, for the procurement of certain goods, works and services in relation to the Project.

NOW, THEREFORE, the parties hereby agree as follows:

ARTICLE I – DEFINITIONS AND INTERPRETATION

Section 1.01 Definitions

Words and expressions capitalised in this Agreement (including the Preamble, Exhibits and Schedules) but not herein defined shall have the same meaning ascribed thereto in the Loan Agreement and/or in the Standard Terms and Conditions (including where the terms defined in the Standard Terms and Conditions have been amended in the Loan Agreement) when used in this Agreement.

Wherever used in this Agreement (including the Preamble, Exhibits and Schedules), unless the context otherwise requires, the following terms shall have the following meanings:

- "Agreement Establishing the Bank" has the meaning ascribed to it in Recital A.
- "ClientNet" means the Bank's online portal for the transmission of documents and information between the Bank and its clients, and any replacement website as the Bank may from time to time notify the Sovereign.
- "Contracts" means the contracts in place or to be entered into between the Sovereign and any Contractors, in form and substance satisfactory to the Bank, in connection with the procurement of goods, works and related services for the Project, including the Grant Financed Items, and to be financed in whole or in part with the Grant Financing.
- "Contractors" means the contractors of good standing and repute to be engaged by the Sovereign in connection with the procurement of goods, works and related services for the Project, including the Grant Financed Items, with each such contractor to be selected in accordance with Section 3.06 (*Procurement*).
- "Consultant(s)" means the consultant(s) engaged or caused to be engaged by the Sovereign in accordance with Section 3.05 of the

	Loan Agreement to assist with the implementation of the Project.
"Disbursement"	means the disbursement of any portion of the Grant Financing from time to time pursuant to Section 2.02 (<i>Disbursements</i>) of this Agreement.
"Early Detection and Exclusion System"	means the system set up by Regulation (EU, Euratom) No 2015/1929 of 28 October 2015 on the financial rules applicable to the general budget of the Union (OJ L 286/1 30.10.2015), which includes information on the early detection of risks threatening the EU financial interests, on the cases of exclusion from EU funding of legal and natural persons and on the cases of imposition of financial penalties.
"Excluded Entities"	means an entity: <ul style="list-style-type: none"> (a) which has been the subject of a final judgement or of a final administrative decision for fraud, corruption, involvement in a criminal organisation, money laundering, terrorist-related offences, child labour or trafficking in human beings, tax avoidance, tax fraud and tax evasion, or for an irregularity affecting EU's financial interest; and/or (b) that is guilty of misrepresentation in supplying the information required as a condition of participation in the Grant Financing or if it fails to supply this information.
"Effective Date"	means the date upon which this Agreement becomes effective in accordance with Section 7.01 (<i>Effective Date</i>).
"EU Restrictive Measures"	means restrictive measures adopted pursuant to the Treaty on European Union (TEU) or to the Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU).
"EU Sanctions"	means, as in force from time to time, any economic, financial, trade or other sanction, embargo, import or export ban, prohibition on receipt or transfer of funds or assets, or equivalent treaty, law or regulation imposed by the European Union or any official institution or agency of the European Union from time to time.
"EU Sanctions Lists"	means the lists of individuals, entities, organisations and countries that are subject to the EU Sanctions, issued or maintained by the European Union (or any official institution or agency of the European Union) as such lists

may be amended, supplemented or substituted from time to time.

"EU Sanctioned Person"	means an individual or entity (including organisation, corporation or any other legal person) which: (a) appears on any EU Sanctions List; or (b) is, directly or indirectly, individually or in the aggregate owned, or controlled by any individual or entity which appears on any EU Sanctions List, or (c) is otherwise subject to, or the target of, the EU Sanctions.
"Fund"	means the European Western Balkans Joint Fund which is managed and administered in accordance with the general conditions dated 7 November 2006, and as may be amended from time to time.
"General Conditions of the Fund"	has the meaning ascribed to it in Recital (D).
"Grant Financed Items"	means the goods, works and related services necessary for the Project and to be financed by the Grant Financing as further described in Schedule 1 (<i>The Grant Financed Items</i>) to this Agreement.
"Grant Financing"	has the meaning ascribed to it under Section 2.01(a) (<i>Amount, Currency and Purpose</i>) of this Agreement.
"Last Availability Date for Grant Financing"	means the date specified in Section 2.02(a) (<i>Last Availability Date of Grant Financing</i>) of this Agreement.
"Loan Agreement"	has the meaning ascribed to it in Recital (C).
"Loan Financing"	means financing made or to be made available by the Bank to the Sovereign in its capacity as the borrower under the Loan Agreement.
"OLAF"	means the European Anti-Fraud Office mandated by the European Union.
"Prohibited Practice"	has the meaning defined in the Enforcement Policy and Procedures in effect as of the date of this Agreement.
"Project"	has the meaning ascribed to it in Recital (C).
"Project Completion Date"	means the date on which all of the following have occurred: (a) the Sovereign shall have delivered to the Bank and the Consultant(s) a notice, in form and substance

satisfactory to the Bank, certifying that the Project has been completed;

(b) the Bank shall have received a certificate from the Consultant(s), in form and substance satisfactory to the Bank, confirming without any material reservations, that the Project has been completed; and

(c) the Bank shall have delivered to the Sovereign a notice confirming that the Bank is satisfied that the Project has been completed.

"Restricted Person" means any entities, individuals or groups of individuals designated by the EU as subject to the EU Restrictive Measures.

"Sovereign's Authorised Representative" means the Ministry of Finance of the Sovereign

"Standard Terms and Conditions" means the Bank's Standard Terms and Conditions dated 5 November 2021.

"UN Sanctions" means economic and trade sanctions, arms embargoes, financial or commodity restrictions and other restrictive measures adopted by the United Nations Security Council under Chapter VII of the United Nations Charter.

"UN Sanctioned Person" means an individual or entity (including organisation, corporation or any other legal person) which: (a) appears on any UN Sanctions list; or (b) is, directly or indirectly, individually or in the aggregate owned, or controlled by any individual or entity which appears on any UN Sanctions List, or (c) is otherwise subject to, or the target of, the UN Sanctions.

Section 1.02 Interpretation

In this Agreement:

(a) words denoting the singular include the plural and vice versa, unless the context otherwise requires;

(b) the headings and the Table of Contents are inserted for convenience of reference only and shall not affect the interpretation of this Agreement;

(c) words denoting persons include corporations, partnerships, and other legal persons and references to a person includes its successors and permitted assigns; and

(d) reference to a specified Article, Section, Schedule or Exhibit shall, except where stated otherwise in this Agreement, be construed as a reference to that specified Article or Section of, or Appendix or Exhibit to, this Agreement.

ARTICLE II - GRANT FINANCING

Section 2.01 Amount, Currency and Purpose

(a) Subject to and in accordance with this Agreement, the Bank agrees to provide to the Sovereign, from the Fund, a grant in the amount of up to EUR 4,000,000 (four million Euros) (the "Grant Financing").

(b) The Grant Financing shall be provided by the Bank, from the Fund, used solely for the purposes of financing the Grant Financed Items, which are to be procured in accordance with Section 3.06 (*Procurement*) of this Agreement.

(c) Subject to Section 5.04 (*Events of Refund*) and Section 5.05 (*Recovery from the Final Beneficiary*) of this Agreement, the Grant Financing is non-refundable.

(d) It is expressly acknowledged and agreed that (i) the Bank will not be obliged to make any Disbursement or any other payment under or pursuant to this Agreement except to the extent that an amount in respect of, and equal to, such Disbursement or such payment is available in the Fund and/or have been made available by the EU for such purpose and (ii) the Grant Financing may be reduced by negative interest applicable to the bank account where the resources of the Fund are kept.

(e) Except as the Bank otherwise agrees:

(1) the Grant Financed Items shall be co-financed by the Grant Financing and the Loan Financing; and

(2) the total aggregate amount disbursed under the Grant Financing shall not exceed 20% of the total costs of the Project at Project completion.

Section 2.02 Disbursements

Subject to Section 5.01 (*Suspension*), Section 5.02 (*Cancellation by the Bank*) and Section 7.02 (*Conditions Precedent to Effectiveness*) of this Agreement, the Grant Financing shall be disbursed by the Bank from time to time, in one or more Disbursements, subject to the following provisions:

(a) *Last Availability Date of Grant Financing*

(1) The Sovereign's right to request a Disbursement in accordance with this Agreement shall become effective on the Effective Date and shall terminate on 30

October 2030 (the "Last Availability Date for Grant Financing"), unless the Bank agrees to a later termination date and notifies the Sovereign of such extension in writing.

(2) For the avoidance of doubt, before the Last Availability Date for Grant Financing:

- (i) all costs to be financed by the Grant Financing must be incurred; and
- (ii) the Grant Financing must be disbursed.

(b) Eligible expenditures

(1) Except as the Bank otherwise agrees, Disbursements shall only be made to finance:

- (i) expenditures made (or, if the Bank so agrees, to be made) in respect of the reasonable costs of the Grant Financed Items; and
- (ii) expenditures incurred after the date of this Agreement.

(2) The Grant Financing will not be used to pay for any of the following costs:

- (i) the cost of purchase of land or buildings;
- (ii) any duties, taxes and charges, including but not limited to value added tax, that are recoverable or deductible;
- (iii) return of capital;
- (iv) debts and debt service charges;
- (v) banking charges;
- (vi) costs incurred during and related to the suspension of the implementation of (in whole or in part) of the Project; or
- (vii) any contributions in kind.

(c) Conditions to Disbursement

Without limiting the generality of this Section 2.02, any Disbursement under this Agreement in respect of one or more Grant Financed Items shall be subject to the fulfilment, or at the sole discretion of the Bank the waiver, whether in whole or in part and whether subject to conditions or unconditionally of the condition that, on the date of the Sovereign's request for such Disbursement: the Grant Financing is requested under a satisfactory Disbursement application by the Sovereign in accordance with this Agreement.

(d) Disbursement Request

(1) The Sovereign may request a Disbursement by submitting to the Bank an original request for such Disbursement, signed by the Sovereign's Authorised Representative, or a person designated by the Sovereign's Authorised Representative. Each Disbursement request shall be in the form of Exhibit 1 (*Form of Disbursement Request*) and shall be delivered to the Bank at least fifteen (15) Business Days prior to the proposed value date of such Disbursement. Such request shall, except as the Bank otherwise agrees, be irrevocable and binding on the Sovereign.

(2) Each Disbursement request shall be accompanied by such documents and other evidence sufficient in form and substance to satisfy the Bank that the Sovereign is entitled to the amount of the Disbursement and that the amount of the Disbursement will be used exclusively for the Grant Financed Items. Such documents shall include, but not be limited to the Contractor's invoice(s), certified (if required by the relevant Contract) by or on behalf of the Sovereign, either on the actual invoice or in the form of a separate certificate, indicating the Sovereign's confirmation that the goods, works or services have been satisfactorily delivered or carried out in compliance with the requirements of this Agreement and the relevant Contract.

(e) *Currency of Disbursements*

Disbursements shall be made in EUR in an amount equal or equivalent to the expenditures to be financed out of the proceeds of the Grant Financing. In the case of expenditures incurred in a currency or currencies other than EUR, the equivalent Disbursement amount shall be determined as follows:

(1) If the Sovereign requests payment in EUR, the Disbursement amount shall be determined by the Bank on the basis of the exchange cost that would have been incurred by the Bank if it had purchased such currency or currencies to meet the request.

(2) If the Sovereign requests payment in the currency or currencies of the expenditures, the Bank will, provided such expenditures are in readily available currencies or currency, purchase such currency or currencies in such a manner as the Bank may deem appropriate. The equivalent Disbursement amount shall be determined by the Bank on the basis of the exchange costs that were or would have been incurred by the Bank in using EUR to meet the request.

(f) *Payments in Other Currencies*

In exceptional circumstances, the Bank may grant a request by the Sovereign that payment be made in a currency or currencies other than EUR or the currency of expenditures. In that case, the Bank will purchase such currency or currencies in such manner as the Bank may deem appropriate. The equivalent Disbursement amount shall be determined by the Bank on the basis of the exchange costs that were or would have been incurred by the Bank in using EUR to meet the request.

(g) *Minimum Disbursement Amount*

Except for the last Disbursement or except as the Bank otherwise agrees, Disbursements shall be made in amounts of not less than EUR 500,000 (five hundred thousand Euros).

Section 2.03 Reallocation

The Sovereign may request the Bank to reallocate the amounts allocated against each item of the Grant Financed Items listed in Schedule 1 to this Agreement, provided that such reallocation is in accordance with the General Conditions of the Fund. The Bank may grant the request of reallocation by notice to the Sovereign. Such reallocation shall take effect when notice is given.

Section 2.04 Cancellation by the Sovereign

The Sovereign may cancel at any time, on not less than thirty (30) Business Days prior written notice to the Bank, in whole or in part, any undisbursed portion of the Grant Financing. Any such notice of cancellation by the Sovereign shall be irrevocable and binding on the Sovereign.

Section 2.05 Payments

(a) Except as the Bank otherwise agrees, the sums to be disbursed by the Bank under this Agreement shall be paid directly to the account of the relevant Contractor, as the Sovereign designates in its Disbursement request (with any transfer to the so designated Contractor's account being at the Sovereign's risk and expense). The Bank shall make payments only by means of electronic payment into a bank account held in the name of the Contractor and which is located either in the Contractor's country of incorporation or domicile, as applicable, or (with prior consent of the Bank) in the country in which the Contractor provides the goods or works, or where the Contractor performs the services.

(b) If the due date for any payment under this Agreement would otherwise fall on a day which is not a Business Day, then such payment shall instead be due on the next succeeding Business Day.

(c) Any amounts that may become due to the Bank under this Agreement shall be paid, without set-off or counterclaim in EUR, for value on the due date, to such account in London, England or such other place as the Bank may from time to time designate by notice to the Sovereign.

ARTICLE III - EXECUTION OF THE PROJECT

Section 3.01 Cooperation and Information

(a) The provisions of Sections 4.01 (*Cooperation and Information*) of the Standard Terms and Conditions shall apply as if set out herein in full *mutatis mutandis*, including without prejudice to the generality thereof, as if:

- (i) references to the "Borrower" were read as references to the "Sovereign";
- (ii) references to the "Loan" were read as references to the "Grant Financing"; and
- (iii) references to the "the Loan Agreement" were read as references to "this Agreement".

(b) In receiving information pursuant to the Loan Agreement the Bank may use and rely on any such information in its capacity as provider of the Grant Financing under this Agreement.

Section 3.02 Responsibilities Relating to the Execution of the Project

(a) The Sovereign shall, except as the Bank otherwise agrees:

- (1) carry out the Project with due diligence and efficiency and in accordance with the Loan Agreement and this Agreement;
- (2) carry out the Project in accordance with the Environmental and Social Action Plan and the Designated Performance Requirements;
- (3) cause the Project Completion Date to occur no later than 36 months from the date of the Loan Agreement; and
- (4) take all action necessary to ensure the successful completion of the Project.

(b) The provisions of Sections 4.02 (*Responsibilities Relating to Project Execution*) of the Standard Terms and Conditions shall apply as if set out herein in full, *mutatis mutandis*, including without prejudice to the generality thereof, as if:

- (i) references to the "Borrower" were read as references to the "Sovereign"; and
- (ii) references to the "proceeds of the Loan" were read as references to the "proceeds of the Grant Financing".

(c) The Sovereign shall ensure that the Project at all times complies with the requirements in respect of child labour or trafficking in human beings as laid down in EBRD's Environmental and Social Policy, in particular in its Designated Performance Requirement 2: Labour and Working Conditions.

Section 3.03 Environmental and Social Compliance

Except as the Bank otherwise agrees, the Sovereign shall carry out the part of the Project financed with the Grant Financing in accordance with Section 3.04 of the Loan Agreement.

Section 3.04 Support Obligations of the Sovereign

(a) The Sovereign shall take no action, nor shall it permit any of its agents or subsidiaries to take any action, that would prevent or interfere with the execution of the Project or with the efficient operation of the Project facilities or the performance of the Sovereign's obligations under this Agreement. The Sovereign shall also ensure that no such action is taken or permitted to be taken by any of its political or administrative subdivisions or any of the entities owned and controlled by, or operating for the account or benefit of, the Sovereign or such subdivisions.

(b) The Sovereign shall, unless the Bank shall agree otherwise:

(1) duly perform all of its obligations under this Agreement and under the Loan Agreement, including by taking all legislative, regulatory or other actions necessary or desirable, and by allocating and providing, or causing to be provided, funds and support as when needed to complete the Project; and

(2) execute any other documents and take any other actions that the Bank determines are necessary or desirable to give effect to this Agreement.

Section 3.05 Project Implementation Unit

The Sovereign shall ensure that the activities and responsibilities of the PIU, referred to in Section 3.02 of the Loan Agreement, include the procurement of the Grant Financed Items and implementation of the Grant Financing.

Section 3.06 Procurement

(a) Except as the Bank otherwise agrees, the procurement of all Grant Financed Items shall be governed by the EBRD Procurement Rules. The Grant Financed Items shall be procured through open tendering as set out in Article 3 of Section III of the EBRD Procurement Rules.

(b) All Contracts shall be subject to the prior review and non-objection procedures set out in the EBRD Procurement Rules.

Section 3.07 Project Records and Reports; Examinations

(a) The Sovereign shall ensure that information furnished to the Bank by it and records maintained by it, in compliance with the Sovereign's obligations pursuant to Section 3.06 (*Reporting Frequency and Submission Requirements*) of the Loan Agreement as well as Section 4.04 (*Project Records and Reports*) and Section 5.02 (*Reporting*) of the Standard Terms and Conditions:

(1) includes detailed information concerning the Contracts, the Contractors, Disbursements, the Grant Financing and its use, the Grant Financed Items, as well as the status of compliance with each of the covenants contained in this Agreement in form and substance satisfactory to the Bank;

(2) contains sufficient information to enable tracking of the Grant Financing distinct from the Loan Financing; and

(3) includes such other information regarding *inter alia* the Sovereign, the Project and the transactions contemplated in this Agreement as the Bank may from time to time reasonably request.

(b) As soon as available but in any event, within thirty (30) days after completion of the last Contract, the Sovereign shall furnish to the Bank (if requested by the Bank, certified by the Sovereign's Authorised Representative) a final report with regard to the use of the Grant Financing, which will specify in detail all Contracts, all Contractors, the Grant Financed Items and the delivery and erection schedules, and comparison against original forecasts.

(c) As soon as available but in any event, within thirty (30) days after the Project Completion Date, the Sovereign shall furnish to the Bank (if requested by the Bank, certified by the Sovereign's Authorised Representative) a final report with regard to the Project, identifying the use of the Grant Financing.

(d) The Sovereign shall enable the Bank, the Fund, and the EU, as well as their representatives, at the Bank's request:

(1) to visit any facilities and construction sites relating to the Project;

(2) to examine any and all goods, works and services financed out of the proceeds of the Grant Financing and any plants, installations, sites, works, buildings, property, equipment, records and documents relevant to the performance of the obligations of the Sovereign under this Agreement; and

(3) for these purposes, to meet and hold discussions with such representatives and employees of the Sovereign as the Bank may deem necessary and appropriate.

(e) Upon the award of any Contract, the Bank may publish a description thereof, the name and nationality of the Contractor and the contract price.

(f) The Sovereign shall ensure that the Bank, the Fund and the EU, as well as their representatives are provided access to the books of account and records related to the Project and the Grant Financing.

ARTICLE IV - FINANCIAL AND OPERATIONAL COVENANTS

Section 4.01 Financial Records and Reports

(a) The Sovereign shall maintain separate records and accounts in respect of the Grant Financing, in accordance with accounting standards acceptable to the Bank and consistently applied.

(b) The Sovereign shall ensure that the information furnished to the Bank by the Sovereign, and records maintained by the Sovereign, in compliance with the Sovereign's obligations pursuant to Section 4.01 (*Financial Records and Reports*) of the Loan Agreement as well as Section 5.02(c)(i) (*Reporting*) of the Standard Terms and Conditions:

- (1) includes detailed information concerning the Grant Financing and its use, in form and substance satisfactory to the Bank;
- (2) contains sufficient information to enable tracking of the Grant Financing distinct from the Loan Financing; and
- (3) includes such other information concerning such records, accounts and financial statements as the Bank may from time to time reasonably request.

(c) The Sovereign shall maintain all relevant financial information, records and accounts relating to the Grant Financing to identify any and all goods, works and services financed out of the proceeds of the Grant Financing and to identify their use in the Project, for not less than five years after the latter of:

- (1) the date of termination of this Agreement; and
- (2) if an audit or investigation has been initiated by the OLAF or the Bank with respect to the Project, the date such audit or investigation is completed,

and the Sovereign shall, and shall cause the Contractor to make such information, records and accounts available to the Bank's representatives on request of the Bank.

Section 4.02 Taxes

(a) The Sovereign shall pay, when due, all Taxes levied on it and payable on, or in connection with, the execution, issue, delivery, registration or notarisation of this Agreement (including the provision of the Grant Financing) or any other document related to this Agreement.

- (b) No part of the proceeds of the Grant Financing shall be used, directly or indirectly, for the payment of any Taxes, be they direct or indirect, in the territory of the Sovereign or elsewhere.

Section 4.03 Visibility

- (a) The Sovereign shall take appropriate measures to publicise in relevant publications, communications, as well as media, the fact that the Project has received funding from *inter alia* the Fund.
- (b) The Sovereign shall ensure that any specific reports or any other deliverables, prepared in connection with the Project, carry the following wording:

“This document has been produced with the financial assistance of the European Western Balkans Joint Fund under the Western Balkans Investment Framework. The views expressed herein are those of (name of author) and can therefore in no way be taken to reflect the official opinion of the Contributors to the European Western Balkans Joint Fund or the EBRD or the EIB, as co-managers of the European Western Balkans Joint Fund.”

- (c) The Sovereign shall fully cooperate in good faith with the Bank and take all appropriate actions to agree a communication plan in form and substance satisfactory to the Bank.

Section 4.04 Fraud and Corruption

The Sovereign shall not, and shall not authorise or permit any of its officers, directors, authorised employees, Affiliates, agents or representatives to, engage in with respect to the Project, the Grant Financing or any transactions contemplated by this Agreement, any Prohibited Practice. Notwithstanding any other provision of this Agreement, the Sovereign hereby acknowledges that the Bank may invoke the Enforcement Policy and Procedures in respect of allegations of Prohibited Practices in relation to the Project, the Grant Financing and the transactions contemplated by this Agreement.

Section 4.05 Furnishing of Information

- (a) The Sovereign shall promptly notify the Bank if the Sovereign or the Contractor considers or becomes aware that an event has occurred or is likely to occur that is to affect or delay the implementation of the part of the Project financed from the Grant Financing in any material respect.
- (b) The Sovereign shall promptly notify the Bank if the Sovereign obtains any information regarding a violation of Section 4.04 (*Fraud and Corruption*) of this Agreement, or has a credible suspicion of the existence of Prohibited Practice and/or any other illegal activity in relation to the Project which may affect the financial interests of the Fund. If EBRD notifies the Sovereign of its concern that there has been a violation of such Section 4.04 (*Fraud and Corruption*), the

Sovereign shall cooperate in good faith with EBRD and its representatives in determining whether such a violation has occurred.

- (c) The Sovereign shall furnish promptly to the Bank such information as the Bank may from time to time reasonably request in connection with its reporting obligations to the contributors of the Fund and with other obligations under the Fund.
- (d) If requested by EBRD, the Sovereign shall promptly provide documentary evidence supporting the representation and warranty under Section 4.09 (*Additional Representations*).

Section 4.06 Inspection and Audit

(a) The Sovereign shall allow the Bank, the European Commission, OLAF, the European Court of Auditors or any of their authorised representatives to conduct desk reviews and on-the-spot checks on the use of the Grant Financing. To that end, the Sovereign shall enable the Bank, the European Commission, OLAF, the European Court of Auditors or any of their authorised representative, upon request:

- (1) to visit any premises where the Project is conducted; and
- (2) to have access to and examine any and all accounts, records, documents and computerised data of the Sovereign that relate to the Grant Financing and allow such records and accounts to be audited by the Bank or its representatives.

(b) The Sovereign shall ensure that all accounts, records, documents and computerised data that relates to the Grant Financing are accessible and filed in a manner that reasonably enables the above described arrangements.

Section 4.07 Other Affirmative Project Covenants

(a) The Sovereign shall take all action necessary to provide adequate funds for the completion of the Project, including, but not limited to:

- (1) Take all necessary measures to implement the Project and comply with the relevant terms of this Agreement, the Loan Agreement and the TA Grant Agreements;
- (2) Establish a Project Implementation Unit with adequate resources and suitably qualified personnel hired in accordance with the Project Implementation Unit's terms of reference satisfactory to the Bank, and ensure the continuity of service of the Project Implementation Unit until the Project is completed;
- (3) Upon a prior written request by the Bank, promptly, procure an independent review/assessment of the status of the Educational Buildings; and
- (4) Ensure regular maintenance of the Educational Buildings as needed.

Section 4.08 Sanctions

- (a) The Sovereign represents, warrants and covenants as follows:
- (i) it is not a UN Sanctioned Person and it is not acting on behalf or at the direction of, a UN Sanctioned Person;
 - (ii) it is not an EU Sanctioned Person and it is not acting on behalf or at the direction of, an EU Sanctioned Person;
 - (iii) except as the Bank otherwise agrees in writing, no part of the proceeds of the Grant Financing shall be used, directly or indirectly, to make payments to or for the benefit of a UN Sanctioned Person or any individual or entity acting on behalf or at the direction of, a UN Sanctioned Person, or otherwise in contravention of the UN Sanctions;
 - (iv) except as the Bank otherwise agrees in writing, no part of the proceeds of the Grant Financing shall be used, directly or indirectly, to make payments to or for the benefit of an EU Sanctioned Person or any individual or entity acting on behalf or at the direction of, an EU Sanctioned Person; and
 - (v) it has no knowledge of any additional facts or matters the omission of which makes any representation or warranty set out in this Section misleading.
- (b) The representations and warranties given under this Section shall be deemed to be repeated on submission of each Disbursement request and on each Disbursement date by reference to the facts and circumstances then existing.
- (c) The Sovereign shall (i) promptly notify the Bank if it obtains any information regarding a breach of any representation, warranty or covenant set out in this Section and (ii) cooperate in good faith with the Bank and its representatives in assessing whether such breach has occurred and shall respond promptly and in reasonable detail to any request from the Bank regarding any such alleged breach and shall furnish documentary support for such response upon the Bank's request.

Section 4.09 Additional Representations

- (a) The Sovereign makes the following additional representations and warranties, which shall be deemed to be repeated on the submission of each Disbursement request and on each Disbursement date by reference to the facts and circumstances then existing:
- (1) The Sovereign is not an Excluded Entity;
 - (2) Neither the Sovereign, nor any entity or person which it has or is expected to have a direct contractual relationship with in relation to the implementation of the Project and that would receive the Grant Financing, is a Restricted Person; and
 - (3) Neither the Sovereign nor any officer, director, authorised employee, Affiliate, agent or representative of the Sovereign has committed or engaged in, with respect to the Project, or any transactions contemplated by this Agreement, any Prohibited Practice and/or any other illegal activity which may affect the financial interests of the Fund.

ARTICLE V - SUSPENSION AND CANCELLATION; REFUND

Section 5.01. Suspension

(a) If any of the following events shall have occurred and be continuing, the Bank may, by notice to the Sovereign, suspend in whole or in part, the right of the Sovereign to any further Disbursement under this Agreement:

- (1) the Loan Agreement, ceases to be in full force and effect or is terminated;
- (2) the Sovereign has failed or fails to perform any of its obligations under this Agreement or the Loan Agreement;
- (3) alternative funding proves to have been acquired for the financing of the Project, thus giving rise to double-financing (either in whole or in part);
- (4) the Bank has suspended, or an event has occurred which gives the Bank the right to suspend, in whole or in part, the right of the Sovereign in its capacity as the borrower under the Loan Agreement to make applications for Drawdowns, pursuant to Section 7.01 (*Suspension*) of the Standard Terms and Conditions or Section 5.01 (*Suspension*) of the Loan Agreement;
- (5) the Bank has cancelled, or an event has occurred which gives the Bank the right to cancel, in whole or in part, the Loan Financing pursuant to Section 7.02 (*Cancellation by the Bank*) of the Standard Terms and Conditions;
- (6) any event specified in Section 7.06 (*Events of Acceleration*) of the Standard Terms and Conditions or Section 5.02 (*Acceleration of Maturity*) of the Loan Agreement has occurred or is continuing and the Bank has declared all or any portion of the Loan Financing to be due and payable pursuant to Section 7.06 (*Events of Acceleration*) of the Standard Terms and Conditions;
- (7) an extraordinary situation has arisen as a result of events which have occurred which shall make it improbable that the Project can be carried out or the Sovereign will be able to perform their obligations under this Agreement;
- (8) a representation made by the Sovereign in connection with this Agreement shall have been incorrect or misleading in any material respect;
- (9) the Sovereign in its capacity as the borrower under the Loan Agreement has cancelled in whole or in part any undisbursed portion of the Loan Financing pursuant to Section 3.08 (*Cancellation*) of the Standard Terms and Conditions;
- (10) the Fund has terminated pursuant to the General Conditions of the Fund, or notice of termination has been given in accordance with the General Conditions of the Fund;
- (11) in accordance with the Enforcement Policy and Procedures, the Bank has determined that the Sovereign, a Contractor, an Affiliate of such entities, or any of their officers, employees, agents or representatives, has been included on the Bank's

list of persons or entities ineligible to be awarded a Bank-financed contract or for Bank funding, as such list may be found on the Bank's website;

(12) the legislative and regulatory framework applicable to the medical sector in the territory of the Sovereign shall have been amended, suspended, abrogated, repealed or waived in a manner so as to affect materially and adversely the operations or the financial condition of the Sovereign to perform any of its obligations under this Agreement;

(13) any of the events described in Section 7.01(a)(x) of the Standard Terms and Conditions has occurred with respect to this Agreement, *mutatis mutandis*; or

(14) any representation, warranty or covenant made by the Sovereign (i) under Section 4.08 (*Sanctions*) or (ii) in respect of Section 4.08 (*Sanctions*) in a request for Disbursement, shall have been incorrect or misleading or breached.

(b) The right of the Sovereign to any further Disbursement shall continue to be suspended in whole or in part, as the case may be, until the event or events which gave rise to suspension shall have ceased to exist, unless the Bank shall have notified the Sovereign that the right to further Disbursements has been restored; provided, however, that the right to further Disbursements shall be restored only to the extent and subject to the conditions specified in such notice, and no such notice shall affect or impair any right, power or remedy of the Bank in respect of any other subsequent event described in this Section.

(c) For the purposes of item (4) in paragraph (a) above, Section 7.01(a)(xv) of the Standard Terms and Conditions shall be modified to read as follows: "the Bank shall have suspended or otherwise modified access to Bank resources by the Member pursuant to a decision of the Board of Governors of the Bank".

Section 5.02. Cancellation by the Bank

(a) If at any time the Bank determines, after consultation with the Sovereign, that an amount of the Grant Financing will not be required to finance costs of the Project to be financed out of the Grant Financing, the Bank may, by notice to the Sovereign, cancel such amount of the Grant Financing. On the Last Availability Date of the Grant Financing, any undisbursed portion of the Grant Financing shall be cancelled automatically, except as the Bank otherwise agrees.

(b) If the right of the Sovereign to Disbursement of any portion of the Grant Financing under this Agreement shall have been suspended pursuant to Section 5.01 (*Suspension*) of this Agreement for a continuous period of thirty (30) days, the Bank may, by notice to the Sovereign, cancel the Grant Financing, in whole or in part.

(c) If the Bank has cancelled, or an event has occurred which gives the Bank the right to cancel, in whole or in part, the Loan Financing pursuant to Section 7.02 (*Cancellation by the Bank*) of the Standard Terms and Conditions, the Bank may, by notice to the Sovereign, cancel the Grant Financing, in whole or in part.

(d) If at any time, the Bank determines that:

- (1) the procurement of any of the Grant Financed Items is inconsistent with this Agreement;
- (2) funds disbursed under this Agreement have been used for purposes other than those provided for under this Agreement; or
- (3) with respect to any Contract, any representative of the Sovereign or any Contractor has engaged in any Prohibited Practice during the procurement or execution of such Contract, without the Sovereign having taken timely and appropriate action satisfactory to the Bank to remedy the situation;

the Bank may, by notice to the Sovereign, cancel the Grant Financing in whole or in part. Such cancellation shall take effect when notice is given.

(e) If at any time, in accordance with the Enforcement Policy and Procedures, the Bank determines that any representative of the Sovereign, any Contractor, an Affiliate of such entities, or any of their officers, employees, agents or representatives, has been included on the Bank's list of persons or entities ineligible to be awarded a Bank-financed contract or for Bank funding, as such list may be found on the Bank's website, the Bank may, by notice to the Sovereign, cancel the Grant Financing in whole or in part. Such cancellation shall take effect when notice is given.

Section 5.03. Obligations of the Sovereign

Notwithstanding any cancellation or suspension, all the provisions of this Agreement shall continue in full force and effect, except as specifically provided herein.

Section 5.04. Events of Refund

If any of the following events shall have occurred and, if applicable, shall be continuing for the period specified below, then at any time during the continuance of that event the Bank may, by notice to the Sovereign, demand that the Sovereign refunds all or any portion of the Grant Financing (and pays any other amounts payable under this Agreement) and the same shall thereupon become (anything in this Agreement to the contrary notwithstanding), due and payable immediately:

- (a) Any event specified in Section 5.01(a)(1) (*Suspension*) of this Agreement has occurred;
- (b) Any event specified in Section 5.01(a)(2) (*Suspension*) of this Agreement has occurred and, if capable of remedy, has continued for a period of thirty (30) days after notice thereof has been given by the Bank;
- (c) Any Event of Acceleration specified in the Standard Terms and Conditions and the Loan Agreement has occurred or is continuing and the Bank, has declared all or any portion of the Loan Financing to be due and payable pursuant to Section 7.06 (*Events of Acceleration*) of the Standard Terms and Conditions;

- (d) At any time, in accordance with the Enforcement Policy and Procedures, the Bank determines that the Sovereign, any Contractor, an Affiliate of such entities, or any of their officers, employees, agents or representatives, has been included on the Bank's list of persons or entities ineligible to be awarded a Bank-financed contract or for Bank funding, as such list may be found on the Bank's website;
- (e) The Sovereign in its capacity as the borrower under the Loan Agreement has cancelled in whole or in part any undisbursed portion of the Loan Financing pursuant to Section 3.08 (*Cancellation*) of the Standard Terms and Conditions;
- (f) Any part of the proceeds of the Grant Financing has been used, directly or indirectly, to make payments to, or for the benefit of:
- (i) a UN Sanctioned Person or any individual or entity acting on behalf or at the direction of, a UN Sanctioned Person; or
 - (ii) an EU Sanctioned Person or any individual or entity acting on behalf or at the direction of, an EU Sanctioned Person.
- (g) The resources of the Fund have been unduly paid or incorrectly used by the Sovereign;
- (h) Any event has occurred or is likely to occur which, in the reasonable opinion of the Bank, is likely to affect or delay the implementation of the part of the Project financed from the Grant Financing in any material respect; or
- (i) The Bank shall have determined that the Sovereign has engaged in a Prohibited Practice or any other illegal activity in connection with the utilisation of the Grant Financing and/or implementation of the Project.

Section 5.05. Recovery from the Final Beneficiary

- (a) The Bank shall have a right to recover all or any portion of the Fund resources in the following circumstances:
- (i) if the Bank has determined pursuant to the Bank's Enforcement Policies and Procedures that the Sovereign has engaged in a Prohibited Practice; and
 - (ii) if the Sovereign is not in compliance with the terms of the Agreement or the resources of Fund have been misused by the Sovereign.
- (b) If the Bank in accordance with its policies and procedures, or the European Commission, OLAF, or the European Court of Auditors, in accordance with Section 4.06 (*Inspection and Audit*) of this Agreement determines, that the resources of the Fund have been misused by the Sovereign, the Bank shall take all applicable measures in accordance with its applicable policies and procedures to recover those funds.

ARTICLE VI - ENFORCEABILITY, DISPUTE RESOLUTION

Section 6.01 Enforceability

The rights and obligations of the Sovereign shall be valid and enforceable in accordance with their terms, notwithstanding any local law to the contrary. The Sovereign shall not be entitled under any circumstances to assert any claim that any provision of this Agreement is invalid or unenforceable for any reason.

Section 6.02 Failure to Exercise Rights

No delay in exercising, or omission to exercise, any right, power or remedy, accruing to either party under this Agreement upon any default shall impair any such right, power or remedy or be construed to be a waiver thereof or an acquiescence in such default; nor shall the action of such party in respect of any default, or any acquiescence in any default, affect or impair any right, power or remedy of such party in respect of any other subsequent default.

Section 6.03 Dispute Resolution

The provisions of Section 8.04 (*Dispute Resolution*) of the Standard Terms and Conditions shall apply as if set out herein in full mutatis mutandis save that:

- (i) references to "the Loan Agreement" or "Project Agreement" were read as references to "this Agreement"; and
- (ii) references to "the Borrower" were read as references to "the Sovereign".

ARTICLE VII - EFFECTIVENESS; TERMINATION

Section 7.01 Effective Date

Except as the Bank and the Sovereign shall otherwise agree, this Agreement shall become effective on the date upon which the Bank dispatches to the Sovereign a notice of the Bank's acceptance of the evidence required by Section 7.02 (*Conditions Precedent to Effectiveness*) of this Agreement.

Section 7.02 Conditions Precedent to Effectiveness

This Agreement shall not become effective unless the Bank is satisfied that no event referred to in Section 5.01(a) (*Suspension*) or Section 5.04 (*Events of Refund*) of this Agreement has occurred and is continuing; and until the following conditions precedent have been fulfilled, in form and substance satisfactory to the Bank, or at the sole discretion of the Bank waived, whether in whole or in part and whether subject to conditions or unconditionally:

- (a) the Bank shall have received two duly executed originals of this Agreement;
- (b) all conditions precedent to the effectiveness of the Loan Agreement under Section 9.02 (*Conditions Precedent to Effectiveness*) of the Standard Terms and Conditions and Section 6.01 (*Conditions Precedent to Effectiveness*) of the Loan Agreement, except only the effectiveness of this Agreement, have been fulfilled, in form and substance satisfactory to the Bank;
- (c) the Bank shall have received evidence, in form and substance satisfactory to the Bank, that the execution and delivery of this Agreement on behalf of the Sovereign have been duly authorised or ratified by all necessary governmental, administrative and corporate action;
- (d) the PIU has been established and is operational; and
- (e) the Bank has been provided with such other documents it may have reasonably requested.

Section 7.03 Conditions Precedent to the First Disbursement

The obligation of the Bank to make the first disbursement of the Grant Financing is subject to the following conditions precedent being fulfilled, in form and substance satisfactory to the Bank, or at the sole discretion of the Bank waived, whether in whole or in part and whether subject to conditions or unconditionally:

- (a) The Bank shall have received evidence satisfactory to it that the Sovereign has appointed the Consultants for the procurement and PIU support in accordance with this Agreement; and
- (b) The Bank has received the key contract(s) for consultancy services for assist the PIU in project implementation (as described in Schedule 1 of the Loan Agreement).

Section 7.04 Termination for Failure to Become Effective

If:

- (a) this Agreement shall not have become effective by the date which is one hundred and eighty (180) calendar days from the date of this Agreement; or

(b) the Loan Agreement shall not have become effective by the date specified in Section 6.04 (*Termination for Failure to Become Effective*) of the Loan Agreement or any further date notified by the Bank to the Sovereign in its capacity as the borrower pursuant to Section 9.04 (*Termination for Failure to Become Effective*) of the Standard Terms and Conditions;

all obligations of the Bank under this Agreement shall terminate unless the Bank, after consideration of the reasons for the delay, shall establish a later date for the purposes of this Section. The Bank shall promptly notify the Sovereign of such later date.

Section 7.05 Termination on Performance

(a) This Agreement shall continue in force until the Sovereign has performed all of its obligations in accordance with the provisions hereof, unless earlier terminated in accordance with its terms; provided that the provisions of Section 6.03 (*Dispute Resolution*) shall survive the termination of this Agreement.

(b) Notwithstanding anything to the contrary in this Agreement, the provisions of Section 5.04(d) (*Events of Refund*) shall survive the termination of this Agreement for five (5) years after the Project Completion Date.

ARTICLE VIII - MISCELLANEOUS

Section 8.01 Notices

(a) Any notice or request required or permitted to be given or made under this Agreement shall be in writing. Except as otherwise provided in Section 7.01 (*Effective Date*) of this Agreement, such notice or request shall be deemed to have been duly given or made when it has been delivered to the party to which it is required to be given or made at the party's address specified below or at such other address as such party shall have specified in writing to the other party giving the notice or making the request. Except as otherwise provided in this Agreement or the EBRD Disbursement Handbook, such delivery may be made by hand, mail or facsimile transmission. Deliveries made by facsimile transmission shall also be confirmed by mail.

For the Sovereign:

Ministry of Education, Science and Innovation of Montenegro
Vaka Đurovića b.b. 81000 Podgorica
Montenegro

Attention: Dr Andjela Jaksic-Stojanovic
Minister of Education, Science and Innovation

Email: kabinet@mpni.gov.me

For the Bank:

European Bank for Reconstruction and Development
5 Bank Street
London E14 4BG
United Kingdom

Attention: Banking Services / Operation No. 54660

Telephone: +44 20 7338 6000

Email: bankingservices@ebrd.com

(b) The Bank may invite the Sovereign to register to use ClientNet or another form of electronic communication and, if the Sovereign and the Bank agree to use ClientNet or such other form of electronic communication, any notice, application or other communication from the Sovereign to the Bank or from the Bank to the Sovereign (other than any notice, application or other communication that is required by this Agreement to be in an original, certified or hard copy), may, subject to the terms and conditions of ClientNet or such other form of electronic communication, be given or made by posting such notice, application or other communication on ClientNet or sent in accordance with the terms agreed concerning such other form of electronic communication.

(c) Any notice, application or other communication delivered by hand, airmail or facsimile transmission or via ClientNet or another agreed form of electronic communication will only be effective when actually received (or made available) in readable form, provided that any notice, application or other communication that is received (or made available) after 5:00 p.m. in the place in which the party to whom the relevant notice, application or communication is sent has its address for the purpose of this Agreement shall be deemed only to become effective on the following day.

(d) The following are the names, titles and email addresses of the persons designated as the initial contacts of the Sovereign for purposes of any invitation the Bank may send to the Sovereign regarding ClientNet:

<i>Name</i>	<i>Title</i>	<i>E-mail address</i>	<i>Language - English, Russian, French</i>
Novica Vuković	Minister of Finance	novica.vukovic@mif.gov.me	English
Andrijana Ulić Rajović	General Director	andrijana.ulic@mif.gov.me	English
Spasoje Ostojic	Head of Investments and Public Procurement Department	spasoje.ostojic@mpni.gov.me	English

Section 8.02 Authority to Act

Any action required or permitted to be taken and any documents required or permitted to be executed under this Agreement by the Sovereign shall be taken or executed by the Sovereign's Authorised Representative or such other officers of the Sovereign as such Sovereign's Authorised Representative shall designate in writing. The Sovereign shall furnish to the Bank evidence of the authority and the authorised specimen signature of such officer substantially in the form of Exhibit 2 (*Form of Letter Designating Authorised Signatories*).

Section 8.03 Amendment

This Agreement may be amended by a written instrument signed by the Sovereign's Authorised Representative and by a duly authorised officer of the Bank.

Section 8.04 English language

This Agreement has been prepared and executed in English. Any document delivered pursuant to this Agreement shall be in the English language. Documents in any other language shall be accompanied by an English translation thereof certified as being an approved translation and such approved translation shall be conclusive.

Section 8.05 Indemnification

(a) The Sovereign assumes full liability for, and agrees to and shall indemnify and hold harmless the Bank and its officers, directors, employees, agents and servants against and from, any and all liabilities, obligations, losses, damages (compensatory, punitive or otherwise), penalties, claims, actions, Taxes, suits, costs and expenses (including, reasonable legal counsel's fees and expenses and costs of investigation) of whatsoever kind and nature, including, without prejudice to the generality of the foregoing, those arising in contract or tort (including negligence) or by strict liability or otherwise, which are imposed on, incurred by or asserted against the Bank or any of its officers, directors, employees, agents or servants (whether or not also indemnified by any other person under any other document) and which in any way relate to or arise out of, whether directly or indirectly:

- (1) any of the transactions contemplated by this Agreement or the execution, delivery or performance thereof;
- (2) the operation or maintenance of the Sovereign's facilities or the ownership, control or possession thereof by the Sovereign; or
- (3) the exercise by the Bank of any of its rights and remedies under this Agreement; and

provided that the Bank shall not have any right to be indemnified hereunder for its own gross negligence or wilful misconduct.

(b) The Sovereign acknowledges that the Bank is entering into this Agreement, and has acted, solely as a grant provider, and not as an advisor, to the Sovereign. The Sovereign represents and warrants that, in entering into this Agreement, it has engaged, and relied upon advice given to it by, its own legal, financial and other professional advisors and it has not relied on and will not hereafter rely on any advice given to it by the Bank.

Section 8.06 Assignments

The Sovereign may not assign or otherwise transfer all or any part of its respective rights or obligations under this Agreement without the prior written consent of the Bank.

Section 8.07 Rights, Remedies and Waivers

The rights and remedies of the Bank under this Agreement shall not be prejudiced by any act or thing which might, apart from this Section, prejudice such rights or remedies. No course of dealing and no delay in exercising, or failure to exercise, any right, power or remedy of the Bank shall impair any such right, power or remedy or be construed to be a waiver thereof. Any waiver of any of the terms or conditions of this Agreement shall be in writing and signed by the Bank. In the event that the Bank waives a condition to any Disbursement of the Grant Financing, the Sovereign shall, by receiving such Disbursement, be deemed to have agreed to the terms of such waiver and the right of the Bank to require compliance with such condition shall be expressly preserved for the purposes of any subsequent Disbursement. The rights and remedies provided in this Agreement and the other agreements contemplated hereby are cumulative and shall not preclude any other or further exercise thereof or the exercise of any other right or remedy.

Section 8.08 Disclosure

(a) The Bank may disclose such documents, information and records regarding the Sovereign and the Project (including copies of this Agreement and any other agreement contemplated hereby) as the Bank deems appropriate for any purposes in connection with any dispute involving the Sovereign, for the purpose of preserving or enforcing any of the Bank's rights under this Agreement or any other agreement contemplated hereby or collecting any amount owing to the Bank and for the purpose of reporting obligations to the contributors of the Fund and with respect to its other obligations under the Fund.

(b) The Sovereign acknowledges and agrees that EBRD is required to inform the European Commission if it, in relation to the implementation of the Grant Financing, detects that:

- (i) the Sovereign is an Excluded Entity;
- (ii) the Sovereign or any beneficiary of the Grant Financing which the Sovereign enters into contractual relationship with, is a Restricted Person; or

- (iii) any Prohibited Practice, and/or irregularity in the payment and/or use of the Grant Financing.

Section 8.09 Counterparts

This Agreement may be executed in any number of counterparts, each of which shall be deemed an original, but all of which together shall constitute one and the same agreement.

Section 8.10 Liability of the Contributors of the Fund

The contributors of the Fund shall have no liability for any third party claims for damages arising out of the implementation of the Project financed from the resources of the Fund.

IN WITNESS WHEREOF, the parties hereto, acting their duly authorised representatives, have caused this Agreement to be signed in three copies as of the date first above written.

MONTENEGRO

By: _____
Name: Dr Andjela Jaksic-Stojanovic
Title: Minister of Education, Science and Innovation

EUROPEAN BANK FOR RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT

By: _____
Name: Remon Zakaria
Title: Associate Director, Head of Montenegro

SCHEDULE 1 - THE GRANT FINANCED ITEMS

The table shown in this Schedule sets forth the Grant Financed Items and the amount of the Grant Financing allocated to each Grant Financed Item.

	Grant Financed Items	Amount of the Grant Financing Allocated in EUR
1	Goods, works and services for the energy efficiency measures in the Educational Buildings.	4,000,000

EXHIBIT 1 - FORM OF DISBURSEMENT REQUEST

[To Be Typed on Letterhead of the Sovereign]

[Date]

European Bank for Reconstruction and Development
5 Bank Street
London E14 4BG
United Kingdom

Attention: Banking Services

Operation No. 54660 (Grant Component)
Disbursement request No. [1]

Re: Grant Agreement dated _____ between the Sovereign and the European Bank for Reconstruction and Development (the "Bank").

We hereby request the following Disbursement in accordance with the provisions of the above mentioned Grant Agreement:

Grant Currency: [EUR]
Currency of payment required: [2]
Financed Amount(s) / currency: [3]
Value Date: [4]
Payable to (Payee): [5]

Payee's Account Name: [6]
Payee's Account Number: [7]
Payee's Bank Name: [8]
Payee's Bank Address: [9]

Payee's Bank's Correspondent details:

Correspondent Bank Name: [10]
Address: [11]
Account Name: [12]
Account Number: [13]
Payment Reference: [14]
Payee's email address: [15]

We hereby certify that we have not previously requested disbursement from the Grant Financing to meet these expenditures. We have not obtained and do not intend to obtain funds for this purpose out of the proceeds of any other grant, credit or loan.

The goods and services covered by this request have been or are being purchased in accordance with the terms of the Grant Agreement.

[Warranty compliance with the requirements of Section 2.02(c) (Conditions Precedent to Disbursement) by using the wording of that Section.]

We hereby confirm to the EBRD that (i) we are in compliance with our obligations as set out in the Grant Agreement and the Loan Agreement and (ii) that no event has occurred which is liable to affect materially and adversely our operations or financial condition or our ability to carry out the Project or to perform any of our obligations under the Grant Agreement.

Furthermore we hereby confirm to EBRD that:

- (iii) the Sovereign is not a UN Sanctioned Person or acting on behalf or at the direction of, a UN Sanctioned Person;
- (iv) the Sovereign is not an EU Sanctioned Person or acting on behalf or at the direction of, an EU Sanctioned Person;
- (v) no part of the proceeds of the Grant Financing shall be used, directly or indirectly, to make payments to or for the benefit of a UN Sanctioned Person or any individual or entity acting on behalf or at the direction of, a UN Sanctioned Person or otherwise in contravention of the UN Sanctions;
- (vi) no part of the proceeds of the Grant Financing shall be used, directly or indirectly, to make payments to or for the benefit of an EU Sanctioned Person or any individual or entity acting on behalf or at the direction of, an EU Sanctioned Person.

For the avoidance of doubt, we acknowledge and agree that the representations set out in (v) and (vi) above are also provided in respect of each Contractor designated as a payee under this Disbursement Request.

Yours faithfully,

[16]

By: _____
Name:
Title:

- Enclosures: - Total number of Summary Sheets: [17]
- Total number of document items: [18]

Notes for completion of the form of Disbursement request

[1] The Sovereign should number each request form. The first request for a grant disbursement will be number 1, the following requests will be numbers 2, 3, etc. It is up to the Sovereign to keep track of the number of all grant disbursement requests that it has made under the given grant agreement. The request forms should follow the same sequential numbering system, whether they are for a direct payment disbursement, or for

the issue of a reimbursement commitment. The use of this numbering system avoids confusion in case forms are held up in the post, are faxed more than once, etc.

[2] Please state currency of actual payment required. This will be either the grant currency, or the currency of the expenditures (see [3] below). Alternatively, in some circumstances the Bank may agree to pay in a third currency, in which case it would act as the Sovereign's agent in order to obtain this currency.

If payment is required in more than one currency, then a different application form should be used per currency.

[3] The financed amount(s) are the original expenditures, in their original currency as detailed on the summary sheet, calculated at the appropriate percentage specified in the grant agreement for the applicable eligible Grant Financed Item. The amount(s) given here should correspond with the total amount(s) in section [15] of the summary sheet.

[4] The value date is the date that the EBRD's account is debited with the payment amount of the disbursement. The EBRD cannot guarantee that the payee's account will be credited on the same date, as this depends on the procedures adopted by the clearing system or the recipient bank in the country of the payee. There should be 15 business days minimum between the date that the EBRD receives the application and the requested value date. If in fact the payment is needed as soon as possible, instead of on that specific value date, it may be better not to give a specific date, but to put "as soon as possible" in this field [4]. In that case the EBRD will make the payment in any case within 15 business days, but earlier if possible. (Please note payment can only be guaranteed within 15 business days if the disbursement request is correct and complete.)

[5] The Disbursement is paid out to the payee. Normally the payee will be the Contractor, but provided that the Bank has agreed otherwise in writing and the enclosed documentation (see the summary sheet) provides evidence that the borrower has already paid the Contractor, then payment may be made to the Sovereign.

[6] The payee's account name in most cases will simply be the name of the payee.

[7] The payee's account number is required to avoid delays. In a growing number of countries, banks will refuse to make payment if the payee's account number is not given in the payment instructions.

[8] The payee's bank is the bank where the payee's account is held. Please indicate bank name and town.

[9] Instead of the address, the sorting code or SWIFT code can be given.

[10] The correspondent bank of the payee's bank is only required if payment is not to be made in the currency of the country where the payee's bank is located. In that case, the correspondent bank is the bank, located in the country of the payment currency, with which the payee's bank holds an account.

[11] Instead of an address, the sort code or SWIFT code of the correspondent bank can be given.

[12] The payee's bank's account name in most cases will simply be the name of the payee's bank.

[13] The payee's bank's account number is essential if the payee bank holds more than one account with the correspondent bank, or if it is not a member of SWIFT (the international electronic payment settlement system). Otherwise this number is useful but not mandatory. Where applicable the IBAN No. (International Bank Account Number) should be quoted.

[14] The payment reference which the EBRD will send with the payment helps the payee to identify the payment. If no specific reference is requested, the EBRD will mention the Sovereign's name and the agreement number.

[15] Payee's email address is required for the Bank to send notifications of upcoming payments to the payee prior to the Bank making such payments. It should be an email account that the payee is checking regularly.

[16] Signature. The request summary sheet should be signed off by or on behalf of the Sovereign.

[17] The summary sheets list all the items of documentation enclosed to support the Disbursement request application. If there are many items, it is advisable to use a separate summary sheet per category.

[18] The documentation items (contracts, invoices, receipts, etc.) are to be numbered and presented in the same order as they appear on the summary sheets. Their total number should be indicated here to facilitate the EBRD's review.

Confidential Draft
Subject to Change

EUROPEAN BANK FOR RECONSTRUCTION AND DEVELOPMENT

Sovereign Name
: [1]

Operation
No : 54660

Request
No: [4]

Date: [2]

Summary Sheet
No : [5]

Disbursement (ref.no./ name/ %)
Grant
Financed Item:
[6]/...../.....

Item No	Description of Item	Contract No. and Date	Name and Address of Contractor	Brief Description of Goods , Works or Services	Currency and Total Amount of Contract	Currency & Amount of Eligible Expenditure	Amount of Financing in currency of expenditure
[7]	[8]	[9]	[10]	[11]	[12]	[13]	[14]

Signature
[16].....

TOTAL (per currency)
[15]
.....

RESTRICTED

.....

RESTRICTED

NOTES FOR COMPLETION OF DISBURSEMENT REQUEST SUMMARY SHEET

[1] Name. Sovereign's name. This should be the same as on the Disbursement request form to which this summary sheet belongs.

[2] Date. Date of request. This should be the same as on the Disbursement request form to which this summary sheet belongs.

[3] Operation number. This number is the same as on the Disbursement request form to which this summary sheet belongs.

[4] Request number. This is the number of the Disbursement request form to which this summary sheet belongs.

[5] Summary sheet number. For each Disbursement request, the summary sheets should be numbered starting from 1, and their total number noted on the Disbursement request form to which they belong.

[6] Disbursement Grant Financed Item. This is the Grant Financed Item for the project, to be financed out of the proceeds of the requested Disbursement. Please consult the grant agreement to find the name and reference number of the Grant Financed Item, and the percentage of expenditures to be financed (for example, " Grant Financed Item no. (3b), equipment, 60%").

If one Disbursement request covers expenditures from more than one Grant Financed Item, then a separate summary sheet is to be used for each Grant Financed Item.

[7] Item number. All document items (invoices, contracts, receipts, etc.) should be presented in the same order as they appear on the summary sheet(s). To facilitate identification, the documents should be numbered, starting with 1, 2, 3, etc., for each new Disbursement request, and this number should be clearly marked on the document itself. The total number of items for the total of all summary sheets is noted on the Disbursement request form.

[8] Description of item. Please describe each item, e.g. "invoice", "receipt", "engineer's certificate", "translation of [...]", etc.

[9] Contract order number and date. It is recommended that the contract is given an original number when it is drawn up between the Sovereign and the Contractor. The EBRD will adopt this number for its own record keeping. If the contract has not been given an original number, the EBRD will allocate it a number and advise the Sovereign at the time of approval. If the Sovereign does not know the number at the time of completing the summary sheet, this part can be left for the EBRD to complete.

The date of the contract/purchase order should also be given in this column.

Note: the same contract may appear in more than one Disbursement request, if delivery of the goods, works or services (see [11]), and therefore payment for these goods, etc., is made in stages.

[10] Name and address of Contractor. Name and address of the counterparty (Contractor) in the contract/purchase order as described in [9].

[11] Brief description of goods, works or services. These goods, works or services should correspond to the details provided in the Contract or other documents presented, and should fall within the Grant Financed Item indicated in [6].

[12] Currency and total amount of Contract. Total amount, in original currency, of the Contract listed in [9].

[13] Currency and amount of eligible expenditure. Per expenditure: total amount due or paid, in original currency, as covered by the invoices or other documents listed in [7] and [8]. When there is more than one "item" for each expenditure, (e.g. an invoice, certificate and receipt, all for the same expenditure), those items should be bracketed and only one amount should be shown in this column.

[14] Amount of financing. For each amount listed in column [13], there should be a corresponding amount in this column [14], calculated at the percentage stated in [6], corresponding to the category of this summary sheet. The amount of financing should be in the original currency of the contract and expenditure (columns 12 and 13). This may or may not be the same as the loan currency or the payment currency.

[15] Total. The amounts of financing, as listed in [14], should be added up into one total amount per currency. For direct Disbursement requests, amount(s) given here should correspond with the amount(s) given in [9] of the direct Disbursement request form.

[16] Signature. The request summary sheet should be signed off by or on behalf of the Sovereign. See request for Disbursement form for signature requirements.

EXHIBIT 2 - FORM OF LETTER DESIGNATING AUTHORISED SIGNATORIES

[To Be Typed on Letterhead of the Sovereign]

[Date]

European Bank for Reconstruction and Development
5 Bank Street
London E14 4BG
United Kingdom

Attention: Operation Administration Department

Subject: Operation No. 54660 (Grant Component)
Letter Designating Authorised Signatories⁷

Dear Sir/Madam,

With reference to the grant agreement dated [*date*] (the "Grant Agreement") among the Sovereign and the European Bank for Reconstruction and Development (the "Bank"), please be advised that any one of the persons whose authenticated specimen signatures appear below, is authorised on behalf of the Sovereign to sign [Disbursement Requests and [any [other] notices or documents]] required or permitted to be executed under the above mentioned Grant Agreement.

NAME	POSITION	SPECIMEN SIGNATURE
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

All previous notices providing signatures of officials authorised to sign on behalf of the Sovereign under the above Grant Agreement are hereby revoked.

Designation may be changed by the Sovereign at any time by providing a new Letter Designated Authorised Signatories to the Bank.

Yours faithfully,

For and on Behalf of:

SOVEREIGN

By: _____

Name:

Title:

NOTES FOR COMPLETION OF THE LETTER DESIGNATING AUTHORISED SIGNATORIES

- The above authorisation letter is to be signed on behalf of the Sovereign by its respective Authorised Representative. [Please note that, in respect of any action required or permitted to be taken under the provisions of Section 2.02 or Section 2.03 of the Grant Agreement, the above authorisation letter is to be signed on behalf of the Sovereign by the Sovereign's Authorised Signatory.]

- In the event that each document is to be signed by more than one official, the authorisation letter must state this clearly, and the first sentence must be adjusted accordingly.

If authorised signatories are divided into two groups, and the signature of an official from each group is required, this must also be clearly stated.